Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 23 (1273) ♦ Вівторок, 6 лютого 1996 року ♦ Ціна договірна

У суспільстві має панувати єдиний регулятор – Закон

Голова Верховної Ради України Олександр Мороз в Українській академії державного управління зустрівся із заступниками голів районних державних адміністрацій з питань агропромислового комплексу.

Аналізуючи ситуацію, що склалася нині на селі, глава українського парламенту назвав її вкрай тривожною. Особливо небезпечне те, зазначив він, що в нас і досі не визначено стратегію в розвитку сільськогосподарської галузі. Груднева всеукраїнська нарада аграрників не прийняла національну програму розвитку АПК, підготовлену Міністерством сільського господарства і продовольства, бо вона містить у собі немало суперечностей, а також невизначеність у головних питаннях реформування процесів на селі. Однак чомусь повсюдно поширюється інформація, що таку програму прийнято.

Олександр Мороз твердо висловився за державне регулювання й підтримку села. Посилаючись на висновки наших спеціалістів і зарубіжний досвід, він закликав не руйнувати колективну форму господарювання, не шматувати землю і не віддавати її в руки тих, хто хоче нажитися на такій формі «бізнесу». Свідома політика окремих «реформаторів», спрямована на остаточну руйнацію сільськогосподарського виробництва в Україні, сказав Олександр Олександрович, здійснюється з підказки міжнародних фінансових організацій, основна мета яких — розчистити дорогу в нашу країну товарам зарубіжних виробників.

(Закінчення на 2-й стор.).

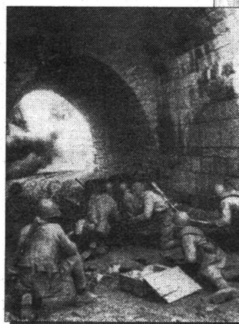
Якщо імідж «своєрідний», слід його поміняти

Щоб зробити ще один крок до залучення інвестицій в Україну, у тому числі у вугільну промисловість, наша делегація на чолі з Прем'єр-міністром Євгеном Марчуком прибула в Давос (Швейцарія) на Всесвітній економічний форум. В інтерв'ю Інтерфаксу-Україна Є. Марчук зазначив, що «серйозні інвестиції в Україну не йдуть», пояснивши це «своєрідним іміджем України у світовому бізнесі». На його думку, участь нашої країни у форумі допоможе зробити крок до світової кооперації.

Як повідомив міністр зовнішньоекономічних зв'язків і торгівлі Сергій Осика, делегація затрималась в Давосі, щоб по закінченні сесії провести поглиблені переговори з керівництвом ПАР. У ході цих переговорів може йти мова про створення певного «торговельного трикутника» Україна — Ізраїль — ПАР. Ця тема вже обговорювалася під час зустрічі Євгена Марчука з Прем'єр-міністром Ізраїлю Шимоном Пересом в Давосі у кінці минулого тижня.

Ми захистили вас.

Захистіть тепер нас...

Може, хто здивується: фронтовики на першій сторінці — і чого б це? Ніби ж ні круглої дати, ні свята...

Бачте, як ми звикли: ветерани — це коли ювілей чи яке свято. Тоді згадуємо, говоримо слова подяки, поспіхом роздобуваємо подарунки чи влаштовуємо обід із «солдатською» кашею... Хоч пече думка: це не те, треба щось більше і постійне. Та потім поринаємо у свої турботи. І схоплюємося перед новим ювілеєм...

Стіймо! Подумаймо про ветеранів у ці незатишні будні. Старим солдатам важко тримати оборону — зусібіч наступають на них недуги, негаразди, нестатки. Люди вони терплячі. Не кожен скаже: ми колись захистили вас, захистіть сьогодні нас.

Давайте врешті-решт зробимо оте щось більше і постійне. Ми ж — сильні. Адже ми — це й Верховна Рада, і уряд, і підприємство чи організація, і родина, і кожен із нас... Бо до чергового «круглого» рубежа дійде не кожен ветеран...

(Про колишні і сьогоднішні турботи ветеранів війни читайте на 11-й стор.).

Фото Олександра КЛИМЕНКА та Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Звичайна робота. Важлива

Учора розпочався дводенний візит урядової делегації Естонської Республіки на чолі з міністром закордонних справ Сіймом Калласом.

У програмі візиту: переговори керівників МЗС, під час яких сторони, зокрема, обговорюватимуть можливість взаємодії в міжнародних організаціях; зустріч з Президентом України Леонідом Кучмою, Прем'єр-міністром Євгеном Марчуком, головою Національного банку Віктором Ющенком. У той же день гостей прийняв Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Ткаченко.

За результатами переговорів буде підписано документи про взаємовизнання освіти і наукових ступенів, уникнення подвійного оподаткування та попередження ухилень щодо податків на доход та майно, про співробітництво у галузі інформації.

І так – до перемоги. Піррової?

Як повідомили зі штабу шахтарського страйку, на ранок 5 лютого зупинилися 72 шахти, 20 шахтних управлінь, 2 автобази, 15 збагачувальних фабрик. Не відвантажують паливо 105 вугледобувних підприємств.

Одразу зауважимо, що ці цифри суперечать повідомленням Міністерства вугільної промисловості України, де вважають, що дані ЦК профспілки працівників вугільної промисловості завищено.

Серед шахтарів Донбасу нема одностайності щодо страйку та його подальшого проведення. Скажімо, шахта «Донбас» нині працює у звичайному режимі. Таку позицію шахтарі пояснюють тим, що в попередньому страйку їх майже ніхто не підтримав. А ось у виробничих об'єднаннях «Артемвугілля», «Селидоввугілля», «Донецьквугілля» майже всі шахти приєдналися до акції протесту (або зупинилися, або не відвантажують вугілля).

На тривожному тлі шахтарського страйку якось уже забули про долю горлівських голодуючих гірників-інвалідів та їхніх дружин. Як повідомила учасниця голодовки Ніна Сенько, нині в цій акції продовжують брати участь 12 жінок і 45 чоловіків, близько 80 — госпіталізовано.

Отже, триває голодовка в Горлівці, а також шахтарський страйк у Донбасі. Зі слів його організаторів, шахтарі мають намір стояти доти, доки уряд не сплатить страйкарям усі борги.

У номер

У суспільстві має панувати єдиний регулятор — Закон

(Початок на 1-й стор.).

Уся наша політика має іти від землі, диктуватися інтересами тих, хто працює на ній, і тоді жодних помилок не буде. Нам належить, підкреслив Голова Верховної Ради, прийняти закон про плату за землю, в якому чітко розставити всі наголоси, що регулюють цінові відносини на селі, інші документи, які підтвердили б пріоритетність інтересів виробника. Обвальне підвищення цін на сільськогосподарську продукцію, що сталося в січні, — це і є результат тієї державної політики, яка дала волю стихії в агропромисловому комплексі і якою село фактично кинуте напризволяще.

Торкаючись проблем конституційного процесу в Україні, Олександр Мороз повідомив, що вже, очевидно, в цьому місяці проект Основного Закону буде винесено на обговорення Верховної Ради. Він назвав атавізмом прагнення декого заснувати у нас двопалатний парламент. Це нічого, окрім додаткової напруженості, нам не принесе.

Усі процеси, що відбуваються в нашому суспільстві, зазначив він, мають керуватися не декретами, не указами, а Законом.

Третій ряд проблем, які порушив у своєму виступі Голова Верховної Ради, — це все, що стосується Державного бюджету. Про катастрофічну ситуацію в цій справі свідчить хоча б те, що уряд, який тільки-но підготував проект бюджету, уже починає його нині перекроювати. Нам, сказав О. Мороз, час уже навести чіткий порядок у податковій сфері, забезпечивши її надійними законами , такими, які діяли б непорушно хоча б для початку років зо три, спрямувати діяльність усіх банків на користь держави.

Голова Верховної Ради відповів на запитання учасників зустрічі.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Якщо імідж «своєрідний», слід його поміняти

(Початок на 1-й стор.).

Також Прем'єр-міністр Євген Марчук зустрівся з першим заступником виконавчого директора МВФ Стенлі Фішером. С. Фішер висловив сподівання, що на засіданні ради директорів МВФ у квітні буде прийнято рішення про надання Україні 4-го траншу кредиту Stand-by у розмірі 350 млн доларів. Також МВФ пообіцяв допомогти розв'язати проблему з українською заборгованістю за російські енергоносії. У квітні минулого року керівництво МВФ прийняло рішення про надання Україні кредиту на 1,5 млрд доларів для фінансової стабілізації та оплати критичного імпорту, у тому числі поставок газу з Росії та Туркменистану. Переговори у цьому напрямі продовжуватимуться.

Леонід КУЧМА:

«Тільки агропромисловий комплекс виведе народне господарство з кризи»

Як уже повідомлялося, Президент України Леонід Кучма 2 лютого ц.р. здійснив робочу поїздку до Чернігівської області. Її мета — ще раз обговорити проблеми сільськогосподарського виробництва у світлі всеукраїнської наради з питань агропромислової політики, яка відбулася 26 — 27 грудня минулого року.

Перша зупинка — село Хмільниця Чернігівського району, де функціонує два колективні господарства: племінне птахопідприємство «Чернігівське» та КСП «Дружба». Для нинішнього часу це нетипові господарства, бо мають прибуток і навіть регулярно виплачують заробілене селянам. А тим часом за підсумками роботи в 1995 році 36 відсотків КСП в області стали збитковими (проти 9 відсотків за підсумками 1994 року).

Село нині живе в очікуванні перемін. З одного боку, воно розуміє, що, як сказав механізатор з «Дружби», «повернення в минуле не буде». З другого — боїться невизначеності. «Я народилася в колгоспі і хочу в ньому померти» — слова доярки цього ж господарства.

Власне, тема ця постійно була присутня на обласній нараді керівників районів та сільськогосподарських підприємств, у якій взяв участь і виступив Президент України.

Як наголосив доповідач — голова облдержадміністрації Петро Шаповал, — в агропромисловому секторі Чернігівщини виробляється 40 відсотків валового продукту області і на дві третини формується роздрібний товарооборот. І це при тому, що сільськогосподарське виробництво за минулий рік у порівнянні з 1990-м скоротилося вдвічі, а рівень рентабельності знизився з 37 до 0,7 відсотка. Такі галузі, як тваринництво, овочівництво, вирощування цукрових буряків, стали збитковими.

Звичайно, причина спаду сільськогосподарського виробництва і в тому, що значно зменшилися обсяги внесення в грунт органічних та мінеральних добрив (у порівнянні з 1990 роком відповідно у 2 і 6 разів), і в тому, що слабо оновлюється машинно-тракторний парк.

Безперечно, душить сільського трудівника і непродумана податкова політика держави, на що вказували як доповідач, так і промовці. Вони вносили пропозицію замінити усі види сільськогосподарських податків одним — податком на землю. Однак, як застерегла голова КСП «Сновське» Семенівського району Ольга Іваненко, він повинен бути не грабіжницьким, а стимулюючим.

На цьому конструктивні пропозиції на адресу державних органів, по суті, і закінчилися. Бо, скажімо, рекомендацію виділити для селян 51 відсоток акцій переробних підприємств назвати винаходом чернігівців не можна, оскільки таке положення закладене в Закон «Про особливості приватизації в сільському господарстві», який прийняла Верховна Рада. Тим більше, що президент, після дискусій з парламентом, заявив на нараді, що підпише цей закон.

Не можна вважати винаходом і вимогу запровадити в повному обсязі Закон «Про оплату праці», бо подібні заклики мало не щодня лунають у сесійному залі.

З другого боку, важко назвати реформами роздержавлення 29 радгоспів та отримання актів про передачу землі у колективну власність — суть сільськогосподарського виробництва області від цього не змінилася і селянин так і не став господарем, а його доля, як і раніше, залежить від розуму чи глупоти керівника господарства.

Можливо, саме тому вельми повчальний виступ голови асоціації фермерів «Колос» Ніжинського району Миколи Самойленка ентузіазму в залі не викликав. Бо де ж таке видано, щоб керівник разом з підлеглими орав, сіяв, збирав? І хоча фермерам, які осіли, до речі, в колишньому мертвому селі, сьогодні також непереливки — і їм важко під гнітом податкової та цінової політики, — собівартість продукції, виробленої ними, говорить сама за себе: затрати на виробництво кілограма пшениці становлять 7000, а цукру — 4000 карбованців.

Отож, не дивно, що Президент України зробив гіркий висновок: «Реформи на селі ще не було». Водночас він вважає, що «тільки через агропромисловий комплекс можна вийти з кризи, в якій опинилося народне господарство».

Саме реформа і повинна відродити нарешті українське село, особливо на Чернігівщині, де сьогодні залишаються, за сумним висновком голови КСП імені Шевченка Ріпкинського району Миколи Македона, лише «пенсіонери і дебіли». І якими б гіркими і страшними не були ці слова, а статистика свідчить: на Чернігівщині нині в сільськогосподарському виробництві на 1000 працюючих припадає 1400 непрацездатних, і не тільки пенсіонерів за віком. Скажімо, на таку страшну хворобу як рак, сільське населення області хворіє в 1,3 раза частіше, аніж міське.

Саме тому Президент України ознайомився з ходом будівництва онкологічного диспансеру, оскільки існуючий перевантажений у 2,5 раза — тут щорічно проходить лікування близько 4 тисяч чоловік.

Отже, схоже, поїздка Леоніда Кучми на батьківщину дала необхідну інформацію для роздумів, бо розмови, які відбулися на чернігівській землі, в тому числі незапланові, були всілякі, і гострі також. Чимало претензій Президентові України висловили будівельники, а також пенсіонери і працівники освіти, які прийшли до обласного драмтеатру зустрітися з главою держави.

Сергій ПАВЛЕНКО, Володимир КОРОЛЮК.

P.S. Хотілося б звернути увагу читача на таку маленьку деталь. Якби на нараді опісля третього виступу припинилися дебати, то можна було б зробити висновок, що в усіх селянських бідах винні: погода, держава і... засоби масової інформації, а керівники господарств — «мудрі люди, які зможуть протистояти негативним факторам як з боку природи, так і з боку держави». Коментарі, як мовиться, зайві, а висновки, сподіваємося, читач зробить сам.

Фото Анатолія БОВТА. (Укрінформ).

ЗАЯВА

Соціалістичної фракції Верховної Ради України

з приводу катастрофічного поглиблення кризи в Україні

Оцінюючи ситуацію, що склалася в країні, Соціалістична фракція Верховної Ради України зазначає: катастрофічне поглиблення соціально-економічної, культурної і духовної кризи у вирішальній мірі зумовлене штучно створеною економічною розрухою.

Стан економічного базису України вражає як обсягами руйнування матеріальних продуктивних сил суспільства, так і масштабністю спотворення всієї системи виробничих відносин. Це свідчить про те, що нав'язана державі політика так званих ринкових реформ, що здійснюється за вказівкою фінансово-кредитних організацій Заходу, має відверто антинародний, антинаціональний характер.

Через штучно форсовані інфляційні та приватизаційні процеси різко скоротилася частка основних фондів і оборотних коштів, що перебуває у державній власності. Практично втрачено керованість державним сектором економіки: знищено механізм державного управління виробництвом, істотно деформовано систему кооперацію-виробничих зв'язків між державними підприємствами, активно руйнується колгоспно-кооперативний економічний уклад.

Використовуючи ці антиекономічні процеси, правляча верхівка сприяє розгортанню паразитуючого псевдоринкового капіталістичного укладу, перш за все, в сферах кредитно-банківської діяльності, торгівлі та ринку фіктивного капіталу (так званого фондового ринку). У такій спотвореній системі базисних відносин інтереси суб'єктів суспільного виробництва виявляються спрямованими не на ефективне використання і примноження виробничого потенціалу та продуктивну працю, а на грабіжницько-спекулятивне збагачення тих, хто опинився при владі, у кого в руках виявилися значні кошти і матеріальні ресурси, тобто пануючого прошарку державної бюрократії та кримінально-мафіозних угруповань.

За цих умов відбувається катастрофічний за соціальними наслідками підрив суспільної престижності чесної, кваліфікованої праці, а Україна перетворюється на державу, де людині невигідно плідно працювати; раптове і масштабне розшарування населення за рівнем багатства, розкоші та бідності і злиденності, що є небезпечним з економічної, соціальної і політичної точки зору. Водночас повністю блокується формування механізмів мотивації та стимулювання чесної і продуктивної підприємницької діяльності.

Виконавча влада, незважаючи на постійні заяви про розширення соціальної бази ринкових перетворень та підвищення життєвого рівня народу, продовжує грубо порушувати чинне законодавство України. Зокрема, не виконуються закони України «Про межу малозабезпеченості» та «Про оплату праці» щодо встановлення мінімальної заробітної плати на рівні межі малозабезпеченості.

У ситуації, що склалася, невиправданою є позиція Президента України, який повинен бути гарантом чинного законодавства і главою державної виконавчої влади.

Соціалістична фракція підтримує вимоги працівників освіти та шахтарів, які звертаються до Верховної Ради України та виконавчої влади. Такі ж обгрунтовані вимоги можуть поставити і працівники інших галузей, непрацюючі пенсіонери, студенти та громадяни, які не в змозі далі терпіти економічне свавілля, що під виглядом «реформ» чинить виконавча влада.

Водночас заявляємо, що страйки, як винятковий захід протесту трудящих проти антинародної політики, що проводиться в державі, можуть призвести до ще більшого руйнування економіки, соціальної сфери і, як наслідок, — до втрати економічної незалежності України.

У зв'язку з викладеним, Соціалістична фракція Верховної Ради вимагає від Президента та уряду України терміново змінити курс збанкрутілої соціально-економічної політики, відновити механізм дієвого захисту інтересів трудового народу, щоб зняти соціальну напруженість, повернути людей на робочі місця.

Наполягаємо також на невідкладному виступі Президента України у Верховній Раді з позачерговою економічною доповіддю щодо катастрофічної ситуації, яка склалася на цей час в Україні, та програмою подальшого перегляду курсу антинародної соціально-економічної політики у напрямі, який дасть можливість подолати економічну розруху і відновити життєвий рівень трудової та знедоленої України до межі, яка відповідатиме вимогам життя цивілізованої людини.

Іван ЧИЖ,
голова Соціалістичної фракції Верховної Ради України.

ЗАЯВА

депутатської групи «Реформи» Верховної Ради України

Депутатська група «Реформи» вкрай стурбована все частішими випадками політичної цензури на державному телебаченні. Яскравим прикладом небезпечних процесів монополізації пропаганди ідеології владних структур, що відбуваються в державному телеефірі, стало закриття щотижневої аналітичної телевізійної програми «Післямова».

Прагнення лідерів держави мати своє «кишенькове» телебачення призвело до того, що була прикрита навіть програма, яка не приховувала своїх симпатій до президентської команди.

У тому, що сталося, винні і самі талановиті журналісти, які привчили своїх цензорів до того, що «Післямова» — лояльна і слухняна стосовно них програма.

Члени депутатської групи «Реформи» заявляють:

— мільйони громадян, на кошти яких (через податки) утримується державне телебачення, мають право отримувати об'єктивну інформацію про події, що відбуваються в Україні та за її межами;

— ситуація, що склалася, свідчить про необхідність термінового розвитку загальнонаціональних недержавних каналів мовлення. Як необхідні умови для демократичного розвитку України, як гарантії того, що у відомих кабінетах не буде вирішуватися, що таке свобода слова і чи має вона бути в Україні.

Члени депутатської групи «Реформи» переконані в тому, що Президент України, якщо він по-справжньому зацікавлений в проведенні демократичних перетворень у суспільстві, не допустить відсутності високоякісної, професіональної, конкурентоздатної програми «Післямова» в недільному телеефірі на УТ-1, навіть якщо зміст цієї програми не подобається йому особисто.

Олександр ЄЛЬЯШКЕВИЧ,
заступник голови депутатської групи «Реформи».

Медицина

І нервові клітини вже відновлюються

УКРАЇНСЬКІ нейрохірурги значно просунулися в справі відновлення функцій, які людина втрачає через пошкодження нервової системи, і особливо — периферійної. Медиків, які брали участь у розробці цього унікального напряму в медицині, Український державний медичний університет ім. академіка О. Богомольця висунув на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки. Серед них — вчені першої величини: Юрій Зозуля, Сергій Галич, Олег Дольницький, Юрій Лисайчук, Микола Сулій, Віталій Цимбалюк, Юрій Чайковський, Валентин Яценко. Ми звернулися до члена-кореспондента АМН України, професора Віталія ЦИМБАЛЮКА з проханням відповісти на деякі запитання.

— Віталію Івановичу, традиційно: з чого все почалося?

— Ще при академікові Ромоданові (колишньому директорові Інституту нейрохірургії) виникла ідея створення відділення так званої відновлювальної нейрохірургії. І одним з напрямів, започаткованих тут, стало оперативне втручання при пошкодженні периферичних нервів, і перш за все — зшивання нерва. Розвиток цього напряму привів до дуже цікавих відкриттів і досягнень.

Побутує вираз: «нервові клітини не відновлюються». І все ж останнім часом ми почали застосовувати методи стимуляції, особливо методи з застосуванням ембріональної мізкової тканини, яка не втратила здатності до розвитку. Це зовсім новий напрям, на який одержано російські патенти.

Вже проведено майже 5 тисяч операцій. У принципі, кожний, хто потребує, може потрапити до нас на операцію без будь-яких перешкод. На жаль, периферія, не маючи в цій галузі достатнього досвіду, теж почала займатися цими питаннями. А потім виправляти «помилку» доводиться нам. Зараз заплановано сертифікацію нейрохірургічних відділень на периферії. В разі виявлення невідповідності рівня операцій сучасним вимогам — подібна діяльність припиняється.

— Наскільки актуальні такі операції?

— Людина так «нашпигована» нервами, судинами і сухожиллями, що найменше пошкодження тканини тіла призводить до певного, а іноді і непередбаченого негативного ефекту. Пошкодження будь-якого нерва призводить до найважчих наслідків. Людина стає інвалідом уже тому, що у неї руйнується і припиняється діяльність певної групи м'язів. Кількість таких пацієнтів, особливо з кульовими пораненнями, зростає в геометричній прогресії. Тому дуже важливо прооперувати людину протягом шести місяців після того, як було одержано травму. Цей термін дає 85 відсотків надії на відновлення функцій кінцівок.

— У людини сталося нещастя, а до Києва — сотні кілометрів... Як бути?

— Перш за все, місцеві медики повинні зупинити кровотечу і зашити шкіру. Рана загоюється добре — за два тижні пацієнта можна присилати до нас на повторну операцію. Якщо рана гноїться — треба на місці повністю усунути нагноєння і лише тоді добиратися до нас. За кордоном ці складні операції частіше за все роблять ортопеди.

В Україні ж цим займаються нейрохірурги, що особисто я вважаю більш виправданим. У нас на вирішенні таких проблем зосереджено уми трьох найбільших колективів: Інституту нейрохірургії, клінічної і експериментальної хірургії і Українського медичного університету. Така концентрація сил дає свої позитивні результати.

Борис СТАТИВКА.

Зв'язок

Три хвилини — і послання в кишені... бізнесмена

НЕЩОДАВНО водночас у Львові та Києві, а згодом у Харкові, запрацювала система пейджингового зв'язку, створена фірмою «Транс'європейський зв'язок» (інша назва «Біпер—Львів») за сприяння фірми «Центуріон».

Схема його роботи проста: щоб передати повідомлення, ви телефонуєте операторові, називаєте номер пейджера потрібної вам людини і диктуєте текст послання. Після цього повідомлення (обсягом до 270 знаків) передається на пейджер — мініатюрний радіоприймач, що висвітлює текст на екрані. Після прийняття повідомлення пейджер подає звуковий сигнал. Послання можна прочитати і пізніше — в пам'яті біпера (інша назва пейджера) залишається до 20 останніх повідомлень.

Отримавши повідомлення, власник апарата вирішує, як і коли зв'язатися з людиною, яка його надіслала, і чи потрібно це робити взагалі. Тобто однією з переваг цього виду зв'язку є його односторонність.

Час передачі послання — від дзвінка до появи тексту на екрані — 2—3 хвилини (близько 5, якщо абонент перебуває в іншому місті).

Сьогодні цей вид зв'язку доступний тільки людям з відповідним достатком.

Проте у перспективі може стати масовим, набути особливого поширення в сфері малого та середнього бізнесу.

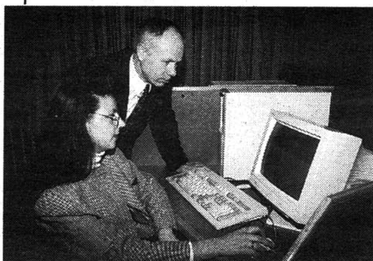
На знімку: оператор Ольга Шпортун демонструє пейджер.

Фото Володимира ПЕСЛЯКА. (Укрінформ)

Фотофакт

Англійська — зв'язківцям

В Інституті підвищення кваліфікації працівників зв'язку відкрито комп'ютерний центр з вивчення англійської мови.

Центр оснащено двадцятьма сучасними комп'ютерами, аудіо- та відеотехнікою, бібліотекою художньої літератури. Спонсором обладнання нового центру виступило українсько-американське підприємство «Утел», а постачальником — ізраїльська фірма «Ком'юніко».

У процесі навчання використовуватиметься нова методика вивчення іноземної мови, розроблена ізраїльськими вченими. Це дасть можливість фахівцям у стислі строки опанувати англійську мову, яка вже стала нагальною потребою часу. За парти сядуть насамперед керівники служб зв'язку.

На відкритті центру міністр зв'язку України Валерій Єфремов зазначив, що за своїм рівнем та можливостями такий центр перший в Україні. Співпраця зв'язківців з іноземними партнерами сьогодні дала змогу залучити іноземних інвестицій на суму 90 мільйонів доларів. «Утел» модернізувало телефонні станції в 21 області України. Наступним етапом стане розвиток локальних телефонних мереж.

Юліана ШЕВЧУК.

Експеримент

Як педагог виручив дітей і міністерських чиновників

Лихо нині в школах з підручниками, особливо з історії та географії. З одного боку, через те, що за їх написання чомусь не беруться фахівці, з другого — дається взнаки та причина, що друкувати таку продукцію видавництвам не вигідно. Не дуже клопочеться про те і держава.

У великій скруті опинилися п'ятикласники. Згідно з програмою для них викладають предмет «Географія рідного краю».

Однак ті, хто запровадив цю новацію, поставили вчителя географії в скрутне становище: він має самотужки добирати собі матеріали для занять. Адже підручника для кожного регіону «централізовано» не створиш. Ось і мучаться вчителі в пошуках потрібної інформації, бо треба ж сіяти необхідні знання в дитячі душі.

Своєрідно відреагував на міністерський циркуляр учитель-наставник Кіцманської середньої школи Василь Місевич. Він взяв і самотужки написав посібник «Географія Кіцманщини». Фахівці, в тому числі й редактор видання, академік, викладач географічного факультету Чернівецького держуніверситету Ярослав Жупанський, зробили висновок: книга — чудовий і вчасний подарунок дітям, тим більше, коли створена вона блискучим фахівцем.

Автор виклав матеріали за давньою, але перевіреною часом схемою: від простого — до складного. Для педагогів, що послуговуватимуться цим посібником, розроблено методичні поради.

Слава Богу, знайшлися люди, що вчасно помітили працю вчителя, не пошкодували коштів на видання потрібної книги. Допомогла коштами передусім Кіцманська держадміністрація.

Школярі району можуть вважати себе щасливчиками — вони стали власниками першого в Україні підручника, що вчить любити землю свого дитинства. А любов до Батьківщини, за висловом поета, починається саме звідси.

Василь БАБУХ.

Чернівецька область.

Фокус-покус

Вода цілюща. З-під крану

Одного разу в мене скінчився одеколон, що використовував його після гоління.

— І ти не знаєш, що робити? — зі співчуттям запитав шестирічний онук Сергійко. — Дай сюди пляшечку!

За хвилину пляшка була наповнена водою з-під крану.

— Бери, діду, духайся! Понюхай, як пахне...

Я згадав про онукове «ноу-хау», коли до корпункту «Голосу України» завітав директор ВАТ «Острозький завод мінеральної води» Микола Шерстюк.

Щонайперше гість дістав дві етикетки, на кожній з яких значилося: «Острозька № 1». Щоправда, етикетки дещо відрізнялися: і за виконанням, і за змістом. Та й не дивно, бо репрезентували вони різні виробництва — завод острозький і завод із сусіднього міста Славути Хмельницької області.

— Розумієте, — пояснив пан Шерстюк, — з 1992 року з Острога до Славути вже не возять воду цистернами для розливу, як це було раніше. А вони продовжують «розливати». І не лише «Острозьку», а й «Поляну квасову», яку виробляє Свалявський завод на Закарпатті. Можна сподіватися, що незабаром заб'ють фонтани «Боржомі», «Нарзану», «Єсентуків» та інших цілющих вод, адже водопровідний кран працює на повну потужність.

Острожани вже зверталися і до прокуратур свого райцентру та Славути, до Хмельницького облуправління захисту прав споживачів — марна справа. Обіцяють розібратися, але то лише слова.

Підпільний славутський «конкурент» острожан діє з ентузіазмом. Якщо на острозькій етикетці зазначено, що вода лікує хронічні гастрити й коліти, то на славутській спектр дії розширено. До переліку додано ентероколіти, захворювання печінки і жовчовивідних шляхів, панкреатити, захворювання сечовивідних шляхів і навіть порушення обміну речовин. Де вже там бальзамові Біттнера! А що немає документального засвідчення якості й відповідності нормативно-технічній документації, то хто нині на такі дрібниці звертає увагу!

Дізнавшись про такі фокуси, можна припустити, що на славутській етикетці незабаром зазначать, що їхня вода лікує і від СНІДу, і від безсоння та склерозу, і ще багато від чого іншого. І тоді острожанам можна буде згортати своє виробництво, і переходити на щось інше — скажімо, на виготовлення водопровідних кранів. Покупці, безсумнівно, знайдуться.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівненська область.

ЦІНИ НА ОСНОВНІ ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ НА РИНКАХ УКРАЇНИ

Базарний день 4 лютого	Яловичина	Свинина	Сало	Яйця	Олія	Сметана	Сир	Картопля
Луганськ	600—750	650—900	300—400	190	150—170	500	300	80—110
Луцьк	280—300	390—400	300—350	240	170	260—300	150	50
Кіровоград	380	400	220	200—220	180	260	180	90
Житомир	280—320	380—400	250—300	210—250	170	450—500	260—280	60
Рівне	200—350	300—450	300	200—210	160—170	350	200—250	50—70
Київ, Лук'янівський ринок	600	600	300	250	190	300—350	300—350	90

На початку тижня

Ціна транзиту

Цього тижня в Москві поновляться переговори щодо тарифів на транзит російської нафти у Східну Європу. Як відомо, на попередніх, сторони не дійшли згоди.

Минулого разу, як повідомив голова «Укрнафтогазпрому» Євген Довжок, російська сторона намагалася ув'язати вартість транзиту з вартістю нафти, яку Україна одержує з Росії, і вартістю її транспортування по території РФ. Керівник «Укрнафтогазпрому» вважає такий підхід «більш ніж некоректним».

А тим часом українські парламентарії вимагають притягнути до відповідальності керівників нафтопроводу «Дружба» за порушення чинного законодавства про ціноутворення. В заяві керівників депутатських груп і фракцій відзначалося, що службові особи, зловживаючи своїм становищем, значно занизили тариф на перекачування російської нафти через нафтопровід «Дружба» у Східну Європу, підписавши контракти з 32 компаніями на транзит 1,5 мільйона тонн російської нафти в Європу за тарифом 5,2 долара в розрахунку на 720 кілометрів трубопроводу. Парламентарії вважають, що такий тариф занижений і не відповідає світовим цінам. Названо навіть суму прямих збитків, які потягне за собою угода: 13 мільйонів доларів.

Проте початкову суму — 6,2 мільйона доларів, яку Україна спочатку мала «виставити» Міністерству паливної енергетики РФ, російська сторона навіть не має наміру розглядати, — повідомляє інформоване джерело. Тому на нинішніх переговорах знову йтиме мова про тариф у 5,2 мільйона доларів.

Якою все ж буде ціна транзиту, ми дізнаємося вже найближчими днями.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Прем'єр таранить кризу, опозиція — Мінфін

***Колишній** прем'єр і нинішній лідер Соціалістичної партії Японії Томіїті Мураяма не зміг впоратися з п'ятирічною, найбільшою за повоєнні роки, економічною кризою і передав кермо влади ліберал-демократові Рютаро Хашімото.*

Отож недивно, що, всівшись у прем'єрське крісло, Хашімото одразу ж пообіцяв своїм громадянам вилікувати національну економіку. Але ми з вами, як ніхто інший, добре знаємо, як непросто це зробити.

Останні два роки вказували на те, що, попри всі намагання Кабінету міністрів покласти край економічній депресії, приріст ВНП був на кілька процентів нижчий від прогнозованого урядом. Якщо на початку кризи приватники ще вірили, що Японія — досить стабільний економічний ринок і депресія не буде довга, то вже 1994 року вони вирішили обмежити вкладання своїх інвестицій в основні фонди, які в Японії використовують для капітального будівництва та поновлення виробничого обладнання. Тоді уряд не на жарт запанікував, адже обсяг приватних інвестицій вперше за повоєнні роки скоротився аж на 6,2 відсотка. Торік на межі банкрутства опинилися сім компаній з кредитування житлових проектів. Зваживши на те, що після руйнівного землетрусу в Кобі мешканці регіону досі живуть у тимчасових бараках, уряд вирішив використати певну частку з держбюджету, щоб оздоровити (а деякі ліквідувати) збанкрутілі компанії. Опозиція не змогла залишити це фінансове «порушення» без уваги і зчинила галас. Скандал набув таких масштабів, що нині в Міністерстві фінансів перевіряють сумки у всіх відвідувачів, закрили центральні ворота... І недарма. Днями було заарештовано одного з членів ультраправого угруповання, який протаранив ворота Головного поліцейського управління. На допиті з'ясувалося, що він... помилився, бо планував вибити ворота Мінфіну. Нам смішно, а японцям сумно.

Минулий рік приніс ще одну неприємну несподіванку: Японія почала втрачати іноземні ринки. П'ятирічна криза призвела до того, що вперше скоротилося позитивне сальдо торговельного балансу Японії (порівняно з 1994 роком — на 11,4 відсотка). Також уперше за останні роки на 17 відсотків скоротилося позитивне сальдо торговельного балансу Японії та США. Мало того, на сполох вдарили святая святих — японські автомобільні компанії: торік в Японію було завезено рекордну кількість іноземних автомобілів, що серйозно погіршило вплив японських компаній на своєму ж ринку. І найгірше: свої виробників зрадили свої ж покупці, віддавши перевагу іноземній, більш дешевій, продукції або ж відмовившись від неї взагалі.

У принципі скорочення індивідуального попиту розпочалося ще 1993 року. А що курсієни почав зростати, а ціни на товари збільшуватися, японці були змушені відмовлятися від деяких покупок. По суті, припинило працювати головне правило економіки: гроші—товар—гроші, бо товар залишався на полицях, а гроші — в гаманцях японців.

Саме з цих проблем і вирішив розпочати новий Прем'єр-міністр Рютаро Хашімото, проголосивши, що нова реформа призведе до підвищення в наступному фінансовому році валового внутрішнього продукту на 2,5 відсотка. Щоб досягти таких темпів, Кабінет міністрів зобов'язався в оптимальні строки розробити триетапну програму оздоровлення економіки, докорінно перебудувати її структуру і сприяти зростанню купівельної спроможності громадян.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Хроніка. Факти. Події

● *Душанбе*

На південному кордоні може виникнути фронт

Після досягнення компромісу між урядом та бунтівними військовиками у Таджикистані очікували, що ситуація в Курган-Тюбе та Турсунзаде стабілізується. Проте вчора зранку з новою силою спалахнули зіткнення між урядовими силами та збройними угрупованнями ісламської опозиції. Загони опозиції налічують до 350 чоловік. Передбачається, що найближчим часом в район конфлікту буде направлено додаткові підрозділи урядових військ.

● *Анкара*

Другий місяць Туреччина — без Кабміну

Прем'єр Туреччини та лідер Партії вірного шляху (ПВШ) Тансу Чиллер склала з себе повноваження з формування нового уряду. За словами Чиллер, вона доклала всіх зусиль, аби сформувати новий коаліційний уряд, але не знайшла підтримки з боку Партії вітчизни (ПВ), яка після нещодавніх парламентських виборів здобула третє місце за кількістю депутатів.

Нині, згідно з розпорядженням Президента Деміреля, за цю справу взявся лідер ПВ Месута Йилмаза.

● *Загреб*

У зону конфлікту — поліцію!

Хорватія 10 лютого направить 100 своїх поліцейських в головне місто Герцеговини Мостар, де поновилися зіткнення між мусульманською та хорватською общинами. Рота хорватських стражів порядку діятиме в складі поліцейських сил ЄС. До її завдання входить патрулювання лінії демаркації, яка перетинає місто, та боротьба зі злочинністю.

● *Гватемала*

Сила Папи велика

Учора розпочався шестиденний візит Папи римського Іоанна Павла II до Гватемали. У зв'язку з цим повстанці з Гватемальської національної революційної єдності (ГНРЄ) заявили про тимчасове припинення бойових дій проти урядових сил. За заявою їх керівництва, до цього кроку повстанці вдалися «через повагу до глави Ватикану, візит якого може принести хоч трохи радості гватемальському народові».

На думку ГНРЄ, приїзд Папи римського може «католізувати» процес переговорів про мир у країні, де вже більш як 35 років триває громадянська війна, яка забрала 175 тис. життів.

● *Оттава*

Чи буває закон «недоречним»?

Закон, який надає п'яти провінціям Канади, зокрема і Квебеку, право вето на зміни в Конституції країни, прийнято сенатом і підписано генерал-губернатором Канади. Законопроект вніс на розгляд парламенту Прем'єр-міністр Канади Жан Кретьєн як складову частину урядової програми оновлення канадської федерації.

І хоча Квебек давно домагався цього права, його нинішній глава Люсьєн Бушар характеризував закон як «недоречний». «Доречним» Бушар вважає тільки єдине розв'язання квебекської проблеми — відокремлення провінції від Канади.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформагентств.

Рік знову починається з надії

***Торік** з лютневого візиту до Румунії тодішнього першого заступника міністра закордонних справ України Бориса Тарасюка розпочалася робота над двостороннім Договором про дружбу, співробітництво та добросусідство. Однак восени робота завмерла, більше того — 1995-й закінчився сумнозвісним дипломатичним скандалом довкола острова Зміїний. Що ж обіцяє рік нинішній?*

Початок його несподівано виявився оптимістично-умиротвореним. Румунський міністр закордонних справ Теодор Мелешкану заявив, що укладення базового політичного договору з Україною є одним із пріоритетів зовнішньої політики держави в 1996 році. Потім і посол України в Румунії Олександр Чалий заспокоїв: мовляв, про якусь дипломатичну війну між державами не може бути й мови. Наче в підтвердження цих заяв було оголошено про те, що в лютому планується (принаймні є така ініціатива українського МЗС) чергова зустріч експертів з вироблення базового договору, а в березні — зустріч двох прем'єр-міністрів, Євгена Марчука та Ніколае Векерою.

Слова словами, але є одна вагома підстава для оптимізму. У вересні в Румунії відбудуться президентські та парламентські вибори. І якщо до них румунські урядовці та політики навряд чи зважаться на якісь «різкі рухи» (а саме таким є укладення базового договору з Україною), то цілком ймовірно, що це станеться опісля. В значній мірі доля договору залежатиме від продуктивності українсько-румунських контактів впродовж наступного півріччя.

Щодо можливої лютневої зустрічі, то українська делегація приготувала нову пропозицію: відмовитися від згадок у тексті договору пакту Ріббентропа-Молотова. За це Україна «забуде» про окупацію румунами частини її території у 1918 році та про домовленість Гітлера-Антонеску. Якщо румунська делегація з такою пропозицією погодиться, то експертам залишиться узгодити лише одну спірну статтю, територіальну, де йдеться про взаємовизнання існуючих нині кордонів та про гарантії їхньої недоторканості.

А укладення договору відкриває зелене світло розв'язанню проблеми Зміїного. Адже якщо відкинути пропагандистську «димову завісу», то конкретна вимога румунів — розпочати делімітацію континентального шельфу. Українська позиція в цьому непохитна: спочатку укладення договору і лише потім — делімітація шельфу.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Алло, Рига!..

Нашим вкажуть на двері

***У Латвії** збирають підписи під проектом жорсткішого закону про громадянство. Про це кореспонденту «ГУ» Надії БЕДРИЧУК розповів Тимчасовий Повірений у справах України в Латвійській Республіці Володимир **ЧОРНИЙ**.*

— За новим законом отримати громадянство стане ще важче. Переваги — тільки у латишів, лівів, легально прибулих до 1940 року іммігрантів, а також тих, хто понад 10 років прожив у шлюбі з громадянами Латвії.

Такий закон запропонувало об'єднання «Вітчизні і свободі». Уряд вирішив провести опитування латвійців. Якщо до 15 лютого десята частина громадян (131 тисяча) висловиться за нові «правила», то проект закону розглядатиме сейм. Для місцевих українців — це сумна новина. Наших співвітчизників тут 70,2 тисячі, і лише 4,3 тисячі отримали громадянство.

На мій погляд, новий закон не додасть авторитету латвійському урядові. Адже в країні майже третина жителів не має громадянства. А жорсткіші правила не залишать їм навіть надії.

ВІДКУПИЛИСЯ...

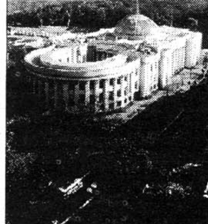
***Голодуючих** у Заволжську більше немає. Принаймні поки що. Останні із 37 робітниць АТ «Заволзький хімічний завод ім. Фрунзе» — найбільшого постачальника барвників для текстильної промисловості Росії, які вимагали виплати зарплати після більш як піврічної перерви, отримали свої кровні. Гроші на це — близько 16 мільйонів рублів, за словами директора М. Афоніна, він позичив у місцевих комерсантів. Але решті робітників, які в голодовці участі не брали (а це більш як дві з половиною тисячі чоловік), зарплати не видали.*

А профспілка підприємства вирішила направити до районної прокуратури запит з проханням перевірити фінансово-господарську діяльність підприємства і притягнути до відповідальності винних. Річ у тім, що крім заборгованості із зарплати, яка становить 3,3 млрд рублів, завод має й інші борги: кредитні, податкові, енергетичні — всього 14 млрд рублів.

На знімку Сергія НАСОНОВА (ІТАР-ТАРС): робітниці АТ «Заволзький хімічний завод ім. Фрунзе», які голодовкою домоглися виплати заборгованої зарплати.

ДЕРЖАВА І ПРАВО

Думки з приводу

ЯК ВІДОМО, минулий тиждень був багатий на події в політичному й економічному житті України. Зокрема, до стін парламенту з вимогою повернути заборговану державою заробітну плату прийшли працівники освіти. Аналогічні претензії біля Кабінету міністрів висловлювали шахтарі — страйк працівників вугільної промисловості загрожував перерости на загальноукраїнський. За провали у фінансовій політиці парламентарії дорікали Міністерству фінансів загалом та його керівнику Петру Германчуку зокрема. У свою чергу, деякі засоби масової інформації звинувачували Верховну Раду в блокуванні поданого на її розгляд проекту бюджету на 1996 рік. Ми попросили представників двох депутатських груп висловити своє ставлення до «гарячих» тем минулого пленарного тижня.

Володимир ЧЕМЕРИС,
група «Державність»,
член проводу Української республіканської партії

«У новий рік зі старим головним болем»

Саме за таким принципом уряд намагається проводити бюджетну політику нашої держави. Ще не вщухли пристрасті, викликані акціями вчителів і шахтарів. Дехто поквапився звинуватити їх у політичній спекуляції. Яка ж це спекуляція? Люди мають право вимагати зароблені гроші, які уряд просто вкрав у них. Ситуація така: за допомогою МВФ наш Кабінет міністрів повинен був звести бюджет минулого року з дефіцитом 7,3 відсотка від валового внутрішнього продукту.

Однак бюджет 95-го був, за традицією, приречений на невиконання, і уряд знайшов «вихід» — наприкінці року просто вилучив бюджетні кошти з рахунків (була розіслана спеціальна телеграма уряду та Національного банку). Ось так і «плакали» чесно зароблені гроші.

Верховна Рада прийняла спеціальну постанову, якою зобов'язала уряд погасити заборгованість щодо заробітних плат протягом перших місяців 1996 року. Але людям уривається терпець.

Однак не це найстрашніше: на жаль, ситуація з проектом бюджету на 1996 рік точнісінько така сама, як і з попереднім . За структурою й ідеологією він повторює всі минулорічні проблеми. Справді, у новий рік зі старим головним болем. У проекті бюджету передбачено проведення монетаристської політики, що обмежує можливості інвестицій, призводить до спаду виробництва, до соціальної напруги, одне слово, до того, про що йшлося торік. Тому Верховна Рада, на мій погляд, не блокує поданий на її розгляд проект бюджету, а пропонує кардинально його переглянути таким чином, щоб бюджет 96-го був реальним, враховував принципи нової економічної політики.

Проте ні в заявах Міністерства фінансів, ні в заявах інших урядових структур не проглядається розуміння, що цей проект потребує кардинальних змін. Віце-прем'єр Роман Шпек, зокрема, стверджує, що ніяких серйозних і принципових переробок не потрібно: просто перестановка певних цифр «усуне» недоліки проекту. Якщо відбудеться саме так, ми покотимося далі — в глибину економічної кризи. Необхідна зміна економічної політики, що в свою чергу вимагає зміни відповідальних урядових кадрів. Гадаю, що почати ці зміни слід саме з міністра фінансів, який особисто відповідає за бюджет.

Вадим ГЕТЬМАН,
координатор групи «Незалежні»

«Говорити сьогодні про сильний Мінфін я б не наважився»

Справжня держава може відбутися тільки за умови, якщо в ній створено дві інституції: сильний незалежний Національний банк і сильне Міністерство фінансів, з надзвичайно міцними позиціями, з наполегливою волею керівника, з чіткою стратегічною політикою. У будь-якій країні Нацбанк і Мінфін діють за законом сполучених посудин: якщо не спрацьовує фіскальна, тобто податкова, функція, то автоматично вступає в дію інфляційна, емісійна політика. Те, що ми спостерігаємо за останні роки в нашій державі, якраз є класичним прикладом відсутності сильного Міністерства фінансів, чіткої фіскальної податкової політики і незалежного сильного Національного банку. Щоправда, за минулий рік керівництво НБ зробило все можливе, щоб утримати ситуацію, перетворити її на керовану, стабілізувати становище на грошовому ринку. Але це заслуга, насамперед особистостей, а не правової бази, яка має створювати умови для роботи незалежного банку.

Мінфін сьогодні, на мій погляд, узагалі перебуває в пошуках свого місця у фінансовій ієрархії. Колись, за часів Радянського Союзу, ця інституція була недоторканним органом навіть для заступників голови уряду. Нині це місце, куди ледь не кожен має доступ, будь-хто ним керує. Тобто зруйновано єдину цілісну систему (немає централізації в одних руках фінансів) і таким чином знекровлено одну з найважливіших структур держави. Тому говорити сьогодні про сильний Мінфін я б не наважився.

Причини? Відсутність у країні єдиної концептуальної політики щодо місця і функцій міністерства, брак сильної волі у його керівництва, яке не змогло довести: все, що робиться довкола відомства, може негативно вплинути на процеси збереження насамперед бази доходної частини бюджету і забезпечення безінфляційного беземісійного формування бюджету наступного року. Я не хочу вдаватися до персоналій. Вважаю, що Петро Германчук дуже сильний фахівець, але, можливо, він за своїм характером не лідер. Можливо, немає в нього цілісної команди, а може, в Президента і в керівництва уряду відсутнє розуміння, що це — найголовніша інституція держави.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ: П'ЯТА СЕСІЯ. ХРОНІКА ЗАКОНОТВОРЕННЯ

Пленарне засідання 30 січня розпочалося хвилиною мовчання, якою вшановано пам'ять про народного депутата України Михайла Заборного, який раптово помер на 55 році життя.

Потім з незначними зауваженнями і доповненнями був прийнятий запропонований Президією Верховної Ради орієнтовний перелік питань порядку денного для розгляду на п'ятій сесії і на поточному тижні.

Після цього у другому читанні почався розгляд проекту Закону України про внесення змін і доповнень до Кодексу про шлюб та сім'ю України. Необхідність таких змін продиктувало саме життя, зокрема і факти довільного трактування окремих його статей і численні зловживання у справі усиновлення дітей. Доповідач — заступник голови Комісії з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин Ніна Карпачова аргументовано прокоментувала суть запропонованих змін, які узгоджено з причетними до цієї справи комісіями. Проголосований постатейно, закон прийнятий остаточно — 260 народних депутатів «за». Перед прийняттям постанови про введення його в дію, сесія заслухала інформацію Генеральної прокуратури щодо фактів порушення чинного законодавства у сфері сімейного права, зокрема усиновлення дітей.

Сесія заслухала питання про зауваження Президента України до Закону «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі». В основному зауваження враховані.

У кінці пленарного дня Голова Верховної Ради України Олександр Мороз від імені народних депутатів щиро подякував організаторам виставки виробів із льону. Як відомо, науковці Державної академії легкої промисловості, відділення технології легкої промисловості Академії інженерних наук України (автор нових технологій — професор АІНУ М. Березненко) та колективи переробних і трикотажних підприємств показали, які чудові вироби можна виробляти з льону в нашій державі. За державної фінансової підтримки є всі можливості для створення протягом 1 — 2 років власної конкурентно здатної технології глибокої котонізації льоносировини, безвідходних технологій переробки льону, випуску пряжі. Тому було сказано про необхідність всіляко сприяти відновленню цієї так необхідної нашій державі галузі.

* * *

31 січня після лаконічного оголошення депутатських запитів до різних урядових структур, сесія приступила до обговорення проекту закону України про природні монополії, про що доповів голова Антимонопольного Комітету України Олександр Завада і в співдоповіді — голова підкомісії Комісії з питань економічної політики та управління народним господарством Володимир Ілюшин. За характером запитань і відповідей, з виступів багатьох народних депутатів відчувалося, що законопроект має досить вад, внутрішніх протиріч і нечітких формулювань. І набрав він усього 82 голоси, що явно замало для прийняття в першому читанні. Законопроект відправлений на доопрацювання.

У перерві між пленарними засіданнями багато народних депутатів, у тому числі і Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, зустрілися з пікетуючими освітянами, які прийшли до Верховної Ради із своїми економічними і соціальними клопотами. У сесійному залі відбувся обмін враженнями і деякими думками про причини, які призвели до виступу освітян. Пролунало кілька емоційних закидів на адресу виконавчих структур, куди, мовляв, і повинні йти працівники школи. Висловлено думку про необхідність заслухати на сесії питання соціально-політичного стану в країні за участю Президента України, Прем'єр-міністра. Щодо затримки із виплатою заробітної плати, Верховна Рада нещодавно прийняла постанову, якою зобов'язала погасити заборгованість бюджетникам до 15 лютого ц. р. Підсумовуючи дискусію, Олександр Мороз наголосив, що слід не стільки кивати на адресу інших владних структур, скільки робити сильною передусім позицію саме Верховної Ради.

Сесія обговорила питання про проект закону України про профілактику злочинності. Доповідав і відповів на запитання заступник міністра внутрішніх справ України Валерій Чернишов. У ході обговорення депутати висловлювались за прийняття цього закону в першому читанні. Голосування дало 249 голосів «за».

Надто специфічним і непростим було питання про затвердження коефіцієнта конвертації приватизаційних майнових сертифікатів і житлових чеків. Важливо зберегти інтереси громадян при використанні цих цінних паперів. Прийнята постанова це гарантує. У ході тривалого постатейного обговорення запропонованих змін і доповнень до Закону України «Про приватизацію майна невеликих державних підприємств (малу приватизацію)» — у третьому читанні народні депутати в основному погодилися із законопроектом і ряд його статей прийняли. Тепер закон має пройти повторне третє читання.

Сесія приступила до розгляду проекту закону України про субсидії населенню для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, внесеного народним депутатом Олексієм Шеховцовим (друге читання).

* * *

Постатейне голосування законопроекту про субсидії населенню для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг (друге читання), розпочате напередодні, продовжилося 1 лютого. Кожна стаття проголосовувалася з різними варіантами доповнень і змін у пошуках кращого варіанту. Прийнято постанову і закон у другому читанні. Запропоновано відповідним комісіям і експертам доопрацювати проект закону і винести на третє читання.

Сесія розглянула питання про повторне вето Президента України щодо прийнятого Верховною Радою України 2 червня 1995 року Закону «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» і відхилила його.

Прийнято постанову про проведення дня уряду України у Верховній Раді, який має відбуватися раз на місяць у пленарні дні.

Розглядаючи запропоновані зміни та доповнення до Закону «Про банки і банківську діяльність», народні депутати виявили глибоку стурбованість станом банківської системи в Україні і відсутністю надійного державного контролю за банками. Висловлювалися пропозиції щодо шляхів поліпшення ситуації. Верховна Рада прийняла закон і відповідну постанову. Національний банк України зобов'язаний у місячний термін розробити і запровадити економічні нормативи діяльності комерційних банків, механізм ліцензування банківських операцій і розміри плати за ліцензування. Затверджено графік формування комерційними банками статутних фондів протягом нинішнього і наступного років.

Про стан виконання постанови Верховної Ради України від 5 жовтня 1995 року «Про роботу уряду по виконанню законів та постанов Верховної Ради України щодо стабілізації фінансового забезпечення паливно-енергетичного комплексу і підготовки його роботи в осінньо-зимовий період» доповів віце-прем'єр-міністр України Василь Євтухов. Він відповів на численні запитання, але відповіді задовольнили далеко не всіх народних депутатів, особливо зважаючи на страйки шахтарів, які сьогодні почалися в Донбасі.

Співдоповідь з обговорюваного питання виголосив заступник голови Комісії з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку Анатолій Татаринов.

***

2 лютого сесія приступила до розпочатого напередодні обговорення питання про стан виконання постанови Верховної Ради України від 5 жовтня минулого року. Цією постановою Верховна Рада завчасно виконала свою законодавчу функцію, а в ході обговорення проблеми дала конкретний матеріал для орієнтації уряду в практичній реалізації завдань по стабілізації фінансового забезпечення паливно-енергетичного комплексу країни і підготовку його роботи в осінньо-зимовий період. У своїх виступах народні депутати, в тому числі і від фракцій, не лише висловлювали критичні зауваження, а й зазначали щонайперші заходи уряду для нормалізації становища.

Прийнято Постанову, якою, зокрема, сесія визнала незадовільною роботу Кабінету Міністрів України по виконанню постанови Верховної Ради України від 5 жовтня 1995 року. Президенту запропоновано вжити заходів до посадових осіб, які не забезпечили виконання завдання.

Сесія прийняла Закон України про внесення змін і доповнень до Цивільного процесуального кодексу України.

На закритому засіданні сесія заслухала інформацію Міністерства оборони України про угоди, підписані в 1995—1996 рр. міністерствами оборони України та Російської Федерації щодо розподілу Чорноморського флоту і військового співробітництва та про наслідки знищення шахтно-пускових установок стратегічних ракет.

6 лютого сесія продовжить свою роботу.

Прес-служба
Верховної Ради України

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Комісія з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією за участю представників Кабінету Міністрів, Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки, Державного комітету з медичної та мікробіологічної промисловості, Міністерства промисловості та Міністерства економіки України розглянула проект Закону «Про внесення доповнень до статті 4 Закону України «Про підприємництво» та пропозиції Держкоммедбіопрому щодо змін і доповнень до Закону «Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів».

Ухвалено внести на розгляд проект Закону «Про внесення доповнень до статті 4 Закону України «Про підприємництво» (щодо наркотичних засобів). Доручити Держкоммедбіопрому, Міністерству промисловості, Міністерству економіки, Міністерству охорони здоров'я, Міністерству юстиції, МВС, СБ України підготувати з урахуванням зауважень, висловлених на засіданні комісії, до 10 лютого відповідні зміни і доповнення до цього законопроекту, які не допускали б зловживань та забезпечували контроль за обігом і використанням психотропних речовин, наркотичних засобів, їх аналогів і прекурсорів, необхідних для використання в промисловості і виготовлення ліків і медпрепаратів.

Голова комісії Григорій Омельченко зустрівся з генеральним директором Національного Управління поліції Швеції, президентом Інтерполу паном Бйорном Еріксоном.

Відбулося обговорення перспектив і співробітництва правоохоронних органів України та Швеції, в тому числі по лінії Інтерполу.

Особливу увагу учасники зустрічі приділили обговоренню питань координації зусиль правоохоронних органів України і Швеції у сфері боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, контрабандою зброї, міжнародним тероризмом, відмиванням «брудних» грошей, міжнародною корупцією.

Бйорн Еріксон наголосив на актуальності проблем, пов'язаних з нелегальною міграцією і злочинами проти дітей та жінок. У цьому зв'язку Григорій Омельченко повідомив президента Інтерполу про заходи, яких вживається в Україні щодо вирішення цих питань. Зокрема, про підготовлений комісією законопроект, який, на думку його авторів, сприятиме розв'язанню досить складної ситуації з процесами нелегальної міграції в Україні. На контролі комісії знаходиться хід розслідування кримінальної справи, порушеної за фактами незаконного усиновлення немовлят іноземними громадянами та вивезення їх за кордон.

Григорій Омельченко і Бйорн Еріксон висловилися за прискорення процесу прийняття угоди з питань правової допомоги між Україною і Швецією.

У зустрічі взяли участь член комісії Анатолій Єрмак, головний консультант Микола Мельник, керівник НЦБ Інтерполу України Петро Мельник, помічник генерального директора Національного Управління поліції Швеції пан Клас Фріберг.

Прес-служба Верховної Ради.

У фракціях і депутатських групах Верховної Ради України

«Якщо не з'їм, то хоч понадкушую»,

— за таким принципом в анекдотах завжди діють українці. Анекдоти, як правило, річ дотепна. Можна було б перебувати в перманентно веселому стані, якби життя складалося з суцільних дотепів. У ситуації довкола розподілу Чорноморського флоту анекдотичного мало. Принаймні, для нашої сторони. Бо, якщо вже продовжувати лінію веселого жанру, з нами, по-перше, знову поділилися «по-братськи»; а по-друге, «поки я с вами тут шутю» — військово-морська техніка тютю... Навіть те, що нам дісталося, перебуває в такому стані, стверджують спеціалісти, що приймати, по суті, нічого. Наші стратегічні партнери справді ділили за принципом: "Якщо не з'їм, то хоч понадкушую". Життя ж бо не анекдот.

Недавно фракція Народного Руху України опублікувала в «Голосі України» заяву з приводу жахливого стану військово-морських об'єктів, що їх передано нашій державі. Цю саму тему продовжує в інтерв'ю «ГУ» член фракції Руху, капітан 1 рангу народний депутат Євген ЛУПАКОВ.

— Згідно з чинним законодавством ніхто, навіть Президент, не має права ділити, дарувати чи передавати загальнодержавне майно, в тому числі Чорноморський флот. Але процес пішов...

— Можу вас запевнити, не тільки пішов, а й зайшов... Ялтинська угода, як і всі наступні документи щодо розподілу ЧФ, не відповідають інтересам України. Про це вже стільки писано-сказано, що залишається тільки гірко зітхнути. Отже, питання про розподіл Чорноморського флоту взагалі юридично неправомірне. Це по-перше. По-друге, як ми знаємо, Україні дісталося 17 бойових кораблів, 10 катерів, 6 гарнізонів. Нас що, тримають за дурнів? І це половина суперстратегічного флоту? Це політичне рішення, яким Росія чотири роки морочила нам голову? Навіть далекі від цих проблем люди навряд чи виявляться такими легковірними, щоб сприйняти «справедливий» поділ за чисту монету. Про фахівців годі й говорити.

Та і це ще не все. Я щойно повернувся з Криму і можу засвідчити: приймати справді нічого. Якщо є техніка, до неї немає документації, якщо техніки нема — є акт на списання. Запаси пального в містечках практично вичерпано. Тобто флоту України світить дірка від бублика. Велика дірка! Повторюється «веселий» варіант з селищем Весьолим, звідки наші «стратегічні партнери» вивезли навіть опріснювальне устаткування. З Донузлаву на сьогодні теж усе вивезли: «обчистили» аж до шпиталю включно. А що робити з військовослужбовцями, яких у зв'язку зі скороченням ЧФ Росія позбулася? Знову Україна буде крайньою?

— Напевно, ви могли б наводити багато подібних прикладів, але факт залишається фактом: нині на території України перебувають іноземні війська. Яким, на вашу думку, має бути їхній статус?

— Цей факт є реальним підтвердженням листа Бориса Єльцина Президенту України Леоніду Кучмі від 12 липня 1995 року, в якому він фактично виклав статус російських військових формувань на теренах України: вони залишаються на нашій землі «в целях обеспечения стабилизации в бассейне Черного моря и обеспечения безопасности со сторон морских направлений». Отак!

— Тобто нас захищатимуть на нашій території?

— І за наші гроші, додам. Питання про статус іноземних військових формувань на території України порушувалося ще в 1991 році, тоді було навіть прийнято відповідну постанову Верховної Ради, але й досі її не виконано. Є, щоправда, кілька варіантів законопроекту про статус іноземних військових формувань в Україні, є й узагальнений мною варіант, але до його прийняття парламентом ще дуже далеко. Завжди виникають «актуальніші» питання. До речі, про актуальне: Чорноморський флот використовує сьогодні більше як 50 тисяч гектарів землі в Криму, але від податку на неї звільнений (начебто це ЗС України?). Якби він платив його за світовими цінами, то, певен, за півроку ми розрахувалися б з Росією і за газ, і за нафту, а за наступних півроку не ми б — наш сусід ходив у боржниках. І не треба було б собі голову сушити: де взяти пальне.

— Чи не здається вам, що прийняття такого документа узаконить перебування іноземних військовиків у нашій державі?

— А що краще: поставити їх в рамки закону чи удавати, що озброєних іноземців на землі України нема. На жаль, вони є і необхідно законодавчо створити їм такі умови, щоб вони якнайшвидше попрощалися.

А поки що все робиться навпаки. Скорочуючись у Криму, ЧФ тримає як останній плацдарм на українському материку бригаду кораблів в Миколаєві. Там вони планують будувати свій російський флот. А Україні це байдуже — прийнято рішення розформувати ще до кінця й не сформований дивізіон кораблів, що будуються і ремонтуються. Очевидно, нам не потрібно будувати свої бойові кораблі на своїх же заводах?

— Ми з вами плавно перейшли від теми «Рука Москви» до теми «Рука Києва». Яка взагалі ситуація у наших Військово-Морських Силах?

— Було б гірше, та нікуди... Ситуація справді жахлива і справді не лише з вини Москви. На кораблі призначати нікого. Колишні кращі офіцери ЧФ, гордість ВМС, сьогодні змушені звільнятися в запас за власним бажанням. Зокрема, не винесли лихої долі — перевдяглися у цивільне капітани І рангу Крят, Кононенко, Безверхий... Цей список мало не щодня подовжується. Парадокс: у незалежній Україні чудовим фахівцям — але патріотам! — доводиться як за радянських часів тамувати свої почуття, тримати патріотизм у підпіллі, інакше затримуватимуть надання чергових звань, чинитимуть усілякі перешкоди по службі. Дорога відкрита лише наближеним до «еліти». Я міг би навести не десятки — сотні прикладів того, як потерпає від оцієї власної «руки» ВМС, але ви не надрукуєте: не вистачить газетної площі.

Бачачи все це, офіцери ЧФ сьогодні до ВМС не поспішають. А той, хто все-таки ризикне, зустрінеться з 3-4-місячною тяганиною «працевлаштування». Майже 50 відсотків особового складу ВМС не мають громадянства України: щоб одержати його, повинні за кожного члена своєї сім'ї викласти чималу для них суму у валюті.

Найстрашніше те, що ми відштовхуємо людей, які повірили нам, перейшли служити Україні. Ось лише один приклад. Залишилися без роботи «наївні» з найкращого корабля гідрографії ВМС: ГС-401 віддали за безцінь в оренду з правом викупу — задумайтесь, купують майже бойові кораблі — АТ «Торговый дом Гесс и Ко». Навіть командувач ЧФ Балтін відмовив, а наші «герої» віддали! В Міністерстві оборони мені відповіли, що зробили це на прохання дуже високопоставленої особи у Верховній Раді. Звичайно, «серйозна» причина, щоб гендлювати флотом і розкидатися людьми. А завтра ще одна сановна особа щось попросить... Прощай, ВМС?

Усе, про що я казав, усе, про що міг би ще розповісти, не просто собі констатація недоліків. На превеликий жаль, це трясовина, в яку чим далі, тим глибше засмоктуються наші надії. Надії мати міцний боєздатний український флот.

Інтерв'ю взяла Людмила КОХАНЕЦЬ.

Вихід — у зміні соціально-економічного курсу?

ІНТЕРЕС до подій, пов'язаних із страйком шахтарів зростає. Прес-конференцію скликали представники об'єднання «За порятунок народу України». Об'єднання являє собою блок лівих сил, створений на установчій конференції 10 жовтня 1995 року. Під час зустрічі з журналістами блок представляли народні депутати України Петро Симоненко та Катерина Самойлик (Компартія України), Микола Лавриненко (Соціалістична партія), Анатолій Петренко (Селянська партія), а також Олександр Бондарчук (Всеукраїнський союз робітників), Олег Боженко (комсомол України), Ніна Покотило (Спілка жінок-трудівниць «За майбутнє дітей України»), В'ячеслав Кудін (товариство інтелігенції «Прометей»), В'ячеслав Рябченко (Спілка організацій інвалідів) та деякі інші. Тема розмови — ставлення до страйку шахтарів.

Лідер комуністів України Петро Симоненко повідомив, що напередодні відбулося спільне засідання представників лівого блоку, на якому прийнято два документи: звернення до всіх громадян України, а також звернення до партій та громадських організацій. У них викладено оцінку ситуації, що призвела до страйку шахтарів, а також ставлення до самої акції протесту. Зокрема вказано, що блок лівих сил України не виступає за методи ведення боротьби, які могли б призвести до всеосяжного руйнування народногосподарського комплексу. «Ми розуміємо, що вирішувати назрілі питання гірників, машинобудівників, металургів чи працівників будь-якої іншої галузі можливо лише комплексно, а не частками. Але для цього треба змінити всю державну політику. Тож вважаємо цю акцію гірників актом відчаю, спровокованого не страйкарями. Справжніми винуватцями є уряд і Президент, які проводять антинародну політику на догоду міжнародному капіталові». Виходячи з цього, сказав П. Симоненко, ми підтримуємо страйк шахтарів і виступаємо за те, щоб він набув розмаху міжгалузевої акції, а то й всеукраїнської.

Причини безрадісного становища в аграрному секторі виклав народний депутат України А. Петренко.

На ряді прикладів, посилаючись на наукові розробки й прогнози зарубіжних експертів щодо сьогодення й майбутнього України, В. Кудін показав, що нинішній стан у країні — не результат окремих похибок тих чи інших державних діячів, а наслідок політики, спрямованої на виконання замовлень певних кіл міжнародної олігархії.

... Сьогодні прес-конференції дедалі більше нагадують дискусійні політичні клуби. Напевне, це й природно для нашого вкрай політизованого часу.

Іван ДМИТРЕНКО.

Пишемо нову Конституцію України

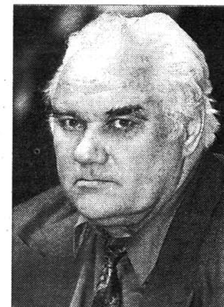
Якщо хочемо ухвалити нову Конституцію, оберімо правильний шлях

Міркування щодо механізму прийняття нової Конституції України

***РОЗВ'ЯЗАННЯ** проблеми механізму прийняття нової Конституції має велике значення для державотворчого процесу в Україні, втілення суверенітету народу, злагоди між різними гілками влади. У світовій практиці конституціоналізму є такі моделі прийняття Конституції: дарування Конституції згори з допомогою акта самовладдя; рішення парламенту країни; рішення спеціального органу (наприклад, Конституційної Асамблеї), який скликається тільки для підготовки і прийняття Конституції; загальнонаціональний референдум щодо Конституції або з її основних принципів; змішаний спосіб, який передбачає два варіанти — прийняття Основного Закону: парламентом з наступним затвердженням на референдумі або ж прийняття на референдумі основних принципів з наступним обговоренням тексту Конституції в парламенті і остаточним її ухваленням парламентом країни.*

Серед фахівців конституційного права і політологів є різні точки зору щодо механізму прийняття нової Конституції України. Одні вважають, що її можна ухвалити парламентським шляхом, другі — що підготовлений проект слід безпосередньо винести на затвердження Всеукраїнського референдуму без парламентських читань, треті — за те, щоб узгоджений у Верховній Раді проект був винесений на Всенародний референдум, четверті — за те, щоб нова Конституція була прийнята Конституційними Зборами або ж Конституційною Асамблеєю, п'яті — за її ухвалення Всеукраїнським з'їздом Рад народних депутатів. Є й інші варіанти. Але це основні.

Треба виходити насамперед з вимог чинного законодавства, в якому закріплено, що Конституцію може прийняти або Верховна Рада, або Всеукраїнський референдум.

Борис ОЛЬХОВСЬКИЙ.

Розглянемо позитивні і негативні сторони легітимних і нелегітимних (але ж вони пропонуються) механізмів і процедур її ухвалення. Слід при цьому підкреслити, що світова практика конституціоналізму пішла шляхом закріплення в Основних Законах тільки процедури зміни Конституцій, а не їх ухвалення. Так само і в Україні. Це викликає неабиякі труднощі. Поза межами нормативного регулювання є вимоги і критерії необхідності прийняття нової Конституції. І це, мабуть, слушно, бо тільки істотні соціально-політичні і економічні чинники лежать в основі прийняття і зміни Конституцій.

НА НАШ погляд, найсприятливішим шляхом є парламентський. Це дало б змогу опрацювати кожну статтю в самому парламенті, узгодити позиції різних політичних угруповань.

У зв'язку з цим виникає питання: а скільки потрібно голосів народних депутатів для ухвалення Конституції? Одна друга чи дві третини? Чинна Конституція чіткої відповіді на це не дає. Пункт 1 ст. 97 Конституції тільки встановлює, що до виняткового відання Верховної Ради належить прийняття Конституції України і внесення до неї змін. А скільки має бути голосів для її ухвалення не сказано. Стаття 171 Конституції встановлює, що зміни в ній проводяться рішенням Верховної Ради, прийнятим більшістю не менш як дві третини від загальної кількості народних депутатів України. А скільки необхідно голосів для прийняття Основного Закону, не встановлюється ні в Конституції, ні в поточному конституційному законодавстві. Тому і є пропозиція прийняти Закон про порядок ухвалення нової Конституції України.

Вирішення питання — скільки депутатів повинно підтримати проект Конституції — одна друга чи дві третини від загальної кількості — має принципове значення. Від цього значною мірою залежить, чи буде прийнята в 1996 році нова Конституція.

Якщо виходити з того, що для її ухвалення достатньо 226 голосів — це одна річ, і зовсім інша, якщо необхідно 300 голосів депутатів, тобто дві третини. Безумовно, за існуючих парламентських реалій набрати 300 голосів депутатів щодо кожної статті практично неможливо, що загальмує конституційний процес. Цю модель пропонують розробники законопроекту про прийняття нової Конституції України — Інститут законодавства Верховної Ради України. Вони за аналогією зі ст. 171 Конституції України вважають, що рішення про ухвалення Конституції щодо кожної статті і в цілому повинні прийматись не менш як двома третинами голосів народних депутатів. Тобто положення ст. 171 автори законопроекту поширюють не тільки на процес зміни, а на прийняття Конституції. Але ж це не випливає із тексту чинної Конституції. Це своєрідне доктринальне тлумачення, яке не має юридичної сили.

ТОМУ вважаємо, що для прийняття нової Конституції достатньо половини голосів народних депутатів від їх загальної кількості. Але ж хто може в цьому питанні поставити крапку над «і»? Мабуть, сама Верховна Рада України, давши тлумачення п. 1 ст. 97 Конституції. Необхідне не доктринальне, а аутентичне тлумачення. Його має дати тільки парламент України.

Є й інший шлях розв'язання проблеми — прийняття спеціального конституційного Закону про порядок ухвалення нової Конституції України. Але ж і він має виходити з норм чинної Конституції, а не суперечити їй. Тобто хочемо чи ні, а зміни і доповнення необхідно вносити в чинну Конституцію, щоб прийняти нову. Тому вважаємо, доцільніше було б внести зміни і доповнення до Основного Закону, аніж приймати спеціальний конституційний закон. Для стабільності Конституції необхідно встановити, що для її зміни потрібно дві третини голосів народних депутатів. Але це не повинно поширюватися на процес її ухвалення.

Для більшої легітимності нової Конституції, втілення в ній волі народу, різних соціальних верств і політичних сил України необхідно було б терміново підготовлений новий проект Конституції, в якому втілено і деякі принципові положення Конституційного договору, винести на всенародне обговорення. Річ у тому, що опублікований у пресі проект Конституції України в редакції від 26 жовтня 1993 року був результатом всенародного обговорення проекту Основного Закону. Це потрібно зробити і з новим проектом. Тим більше, що він суттєво відрізняється з деяких принципових положень від першого проекту. Особливо щодо структури парламенту і поділу владних повноважень між законодавчою і виконавчою гілками.

Якщо виходити з того, що для прийняття нової Конституції України необхідно дві третини голосів народних депутатів від їх загальної кількості і таке тлумачення конституційної норми буде дано Верховною Радою, то навряд чи буде можливо прийняти нову Конституцію парламентським шляхом, бо набрати дві третини голосів буде практично неможливо. Що робити в такому разі? Конституцію ж треба приймати. Тим більше, що є остаточний строк — 8 червня 1996 року, як це зазначено в Конституційному договорі.

МОЖНА застосувати інший спосіб її ухвалення. Запропонований конституційною комісією проект обов'язково опрацювати в парламенті, узгодити не менш як половиною голосів народних депутатів і винести на всеукраїнський референдум.

Позитивним аспектом цього механізму є застосування процедури постатейного обговорення проекту і те, що Конституція отримує свою легітимність безпосередньо від народу шляхом Всеукраїнського референдуму. Тобто з'єднуються найбільш впливові форми демократії — безпосередня і представницька. Причому з питання, яке має визначальну роль для державотворчого процесу, для розвитку суспільних відносин у нашій країні. Але ж прийняття Конституції таким змішаним способом має і зворотний бік. Оскільки народ є сувереном і ухвалена референдумом Конституція має найвищу юридичну силу, то за логікою конституційного процесу вона потім може змінюватися і доповнюватися з допомогою референдумів. А необхідність у цьому може виникнути досить швидко в умовах нашого бурхливого життя і кардинальних перетворень. Про це яскраво свідчить практика конституціоналізму в Росії, оскільки чинна Конституція Росії від 12 грудня 1993 року критикується і є немало пропозицій різних політичних угруповань щодо її зміни. Референдуми завжди досить дорого коштують, як і процес дообрання народних депутатів України, що ніяк не може завершитися. Тому вибираючи найбільш оптимальний механізм ухвалення нової Конституції, слід враховувати весь комплекс чинників. І не тільки сьогодення.

Для прийняття нової Конституції можна застосувати змішаний спосіб, але він заблокований нормою Конституційного договору, яка встановлює, що до прийняття нової Конституції України не повинні виноситись на Всеукраїнський референдум, консультативний референдум і опитування громадської думки питання, окрім прийняття нової Конституції України, текст якої має бути узгоджений сторонами.

Механізм може бути таким. Підготовлений Конституційною комісією проект Конституції виноситься на розгляд Верховної Ради і в процесі його обговорення з'ясується, що з деяких принципових положень депутати не зможуть досягти згоди. Наприклад, бути Україні федеративною чи унітарною державою, парламент має бути однопалатним чи двопалатним і т.п. Ці неузгоджені питання виносяться на Всеукраїнський референдум і за його результатами у Верховній Раді доопрацьовується текст проекту Конституції і остаточно приймається парламентом. Оскільки воля народу є визначальною і народ є суверенний, то його рішення — основоположні для парламенту.

Можна дати два варіанти відповідних статей проекту Конституції на референдум. Але ж технічно це зробити не просто. Та й не дуже доцільно, бо те, якими мають бути правові моделі регулювання відповідних конституційних відносин — це справа фахівців. На всенародне затвердження слід виносити узгоджений між гілками влади, різними політичними угрупованнями проект Конституції.

Чому не кращий механізм прийняття нової Конституції України, наприклад, з допомогою Конституційної Асамблеї? А такі пропозиції були. Для цього необхідно: внести зміни або доповнення до чинної Конституції України, і насамперед до ст. 97; прийняти конституційний Закон про Конституційну Асамблею і чітко визначити її правовий статус, у тому числі і кількісний склад, принципи формування. Це потребує немало часу, а його обмаль. І хто може сказати, що серед членів Конституційної Асамблеї буде менше розбіжностей, аніж між народними депутатами України і вона менше буде заполітизована? Ця Асамблея може стати таким же зрізом суспільства, як і нинішній парламент.

Прийняття нової Конституції, наприклад, на Всеукраїнському з'їзді Рад народних депутатів теж недоцільне, бо потребує тих же правових новел у чинній Конституції, і буде, на жаль, формальним актом затвердження Основного Закону. Правда, позитивним аспектом цієї процедури є те, що вона не потребує таких значних коштів, як для проведення референдуму. Але ж нам потрібно не формальне затвердження нової Конституції. Важливо одержати результат тривалого конституційного процесу — новий Основний Закон, який сприяв би формуванню в Україні правової демократичної соціальної держави і громадянського суспільства.

ОСЬ ЧОМУ ми вважаємо, що в умовах, які склалися в Україні, найоптимальнішим є шлях прийняття нової Конституції Верховною Радою України. Якщо цей варіант не здійсниться, проект Основного Закону слід винести на Всеукраїнський референдум. Але ж після грунтовного доопрацювання його на сесії Верховної Ради і з урахуванням позиції виконавчої влади, як це зазначено в Конституційному договорі.

Важливо, щоб сам механізм прийняття нової Конституції не призводив до конфронтації між владними структурами, а був результатом консенсусу між ними.

Борис ОЛЬХОВСЬКИЙ,
народний депутат України, кандидат юридичних наук, доцент.
Юрій ТОДИКА,
доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Академії правових наук України.

ВЛАДА У ДЗЕРКАЛІ РЕФОРМ

НУМО спробуймо — влада і ВР, і Уряд, і Президент, поглянути на себе неначе збоку і поставити собі лише єдине питання. Чи все робимо і, головне, чи робимо це правильно, щоб своїми діями, своєю політикою вселяти й закріплювати в народних масах упевненість і гостре розуміння конечної потреби проведення радикальних економічних перетворень у нашій країні? Відповідь напрошується аж ніяк не ствердна.

У чому ж приховано причини неадекватності наших цілей і наших дій? Не розібравшись з цим і не зробивши відповідні висновки, ми неспроможні будемо виконати велику історичну місію, волею часу покладену на наші плечі. Місію грандіозної системної та економічної трансформації нашого суспільства. А успіх її буде гарантовано лише за однієї умови, коли ідеї економічних і політичних реформ, як казав один з класиків марксизму, заволодіють масами. Та для цього вони повинні бути вельми зрозумілі й доступні тим, для кого, власне, вони й реалізуються, тобто широким верствам населення, а не тільки вузькому прошаркові суспільства.

Крім того, на порядок денний наполегливо висувається ще одне питання, яке вже давно витає у повітрі. Яка максимальна або гранична ціна реформ, що її ладне сьогодні заплатити населення? Як на мене, ми вже її досягли. Звідси наступне питання. Чи готове суспільство підвищити ціну реформ, не маючи чіткості, визначеності реформування і, головне, чіткої перспективи розвитку?

Життєва аксіома говорить, що лякають не труднощі. Вже стільки горя, стільки лих, труднощів і лихоліття, скільки довелося зазнати нашому багатостраждальному народові на тривалому історичному шляху розвитку, либонь, і ворогові не хотілося б побажати. Найбільше лякає невизначеність, а також безграмотність, якщо не сказати недоладність нашої офіційної пропаганди, коли, наприклад, наприкінці минулого року, а також у перші тижні нового, 1996 року наче глузування з мільйонів людей лунає по радіо, з першого каналу Українського телебачення, з вуст урядовців різного рівня висловлена з пафосом ейфорична теза про наші «грандіозні» успіхи минулого року — досягнення макроекономічної та фінансової стабілізації, уповільнення темпів інфляції тощо.

УСЕ ЦЕ дуті здобутки. Бо за кадром залишилися мільйони людей, вчителів, лікарів, учених, шахтарів та інших, які по 3—4 місяці не отримували зарплату.

А рідна держава мало того, що навіть по місячному окладу не спромоглася виплатити перед Новим роком хоча б тим, хто останню зарплату одержував минулого літа, але навіть не вибачилася перед людьми, не спробувала ввійти у ситуацію і щось пояснити народові. Навпаки, з якимось зухвалством розповідає про якісь міфічні успіхи реформ. Ці слова нагадують бенкет під час чуми. Таке враження, ніби народ живе в одній системі координат, хоча, либонь, було б правильніше сказати — чіпляється за життя, а влада перебуває в зовсім іншому, створеному для себе ілюзорному світі, й гадки не маючи про те, що справді відбувається у країні. І ми, влада, хочемо, щоб нам повірили щодо правильності курсу чи нинішньої стратегії реформування? Треба бути великим ідеалістом, щоб сказати — так.

У зв'язку з цим, гадаємо, треба скоріше ліквідувати той усталений непроникний водорозділ між макро- і мікроекономічними підходами в економіці. Економічна теорія констатує, що на сьогодні існує два цілком відмінні рівні аналізу, на підставі яких можна виявляти економічні закономірності, розробляти економічні закони.

Рівень макроекономічного аналізу стосується або економіки як цілого, або таких її основних складових підрозділів чи узагальнених показників, як державний або приватний сектори. Узагальнення — це сукупність специфічних економічних одиниць, розглядуваних так, як начебто вони становили одну одиницю. Можна звести воєдино тисячу приватних підприємств у нашій країні і розглядати їх як одну гігантську одиницю. Тим самим макроекономіка прагне намалювати загальну картину або накреслити загальну схему структури економіки і зв'язків між її великими складовими. При цьому не приділяється увага конкретним одиницям, які утворюють різні складові. Тому не дивно, що макроекономічні дослідження різних економічних проблем охоплюють аналіз таких величин, як загальний обсяг продукції, загальний рівень зайнятості, загальна сума прибутків, загальна сума видатків, загальний рівень цін, загальний рівень інфляції тощо. Коротше кажучи, макроекономіка вивчає не дерева, а ліс. Вона немовби дає нам огляд економіки з висоти пташиного лету.

З іншого боку, мікроекономічний аналіз має справу з конкретними економічними одиницями, з детальним вивченням поведінки цих індивідуальних одиниць. Коли економіст звертається до такого рівня аналізу, він, образно кажучи, наче вміщує конкретні економічні одиниці або дуже маленьку частину економіки під мікроскоп і детально вивчає всі аспекти її функціонування. Тут оперуємо термінами: окрема галузь, фірма, підприємство і концентруємо свою увагу на таких величинах, як виробництво або ціна конкретного продукту, чисельність працівників на одній фірмі, виручка або доход окремого підприємства, видатки або прибутки окремої родини тощо, тобто мікроекономіка вивчає вже не ліс загалом, а конкретні дерева. Мікроекономічний аналіз необхідний для того, щоб побачити з найближчої відстані деякі вельми специфічні компоненти нашої економічної системи.

У контексті сказаного жорсткі реалії життя вимагають органічного єднання двох підходів — і макроекономічного, і мікроекономічного як під час аналізу внутрішньоекономічної ситуації, що склалася в країні, так і, головне, під час розробки фундаментальних, перспективних питань економічної стратегії нашої держави.

Це дасть можливість уникнути тих парадоксів, які створилися нині в економіці.

ПРИМІРОМ, де логіка в тому, що не так давно Україна у складі Союзу видобувала 218 млн. тонн вугілля на рік, а нині, практично не маючи власної нафти й газу, — лише порядку 80 млн. тонн, тобто майже у три рази менше, і при цьому видобуток катастрофічно падає.

Навіщо треба руйнувати вугільну галузь, як то кажуть, вщент, аби потім з руїн, з румовища все по-новому починати відбудовувати, що вимагатиме колосальних фінансових затрат, які багаторазово перевищать ті суми, котрі потрібні нині для її підтримання й розвитку.

Як професійний економіст я, звичайно, розумію, яку величезну внутрішню руйнівну силу несе сьогодні оголошений профспілкою вугільників загальногалузевий страйк, що має на меті не, як здається комусь у вищих структурах виконавчої влади, свій вузький особистий інтерес — одержати несплачену раніше заробітну плату і багатомісячні регресивні виплати. Її мета набагато благородніша, ширша і глобальніша. Через що я морально на боці шахтарів. Це — щоб люди, які живуть у мікросвіті, ще раз продемонстрували урядові, який мислить виключно макрокатегоріями, категоричне несприймання, нерозуміння й непогодження з його діями, спрямованими на остаточне руйнування і цілковите знищення вугільної галузі.

У принципі не заперечуючи необхідності стратегії ринкового трансформування нашої економіки, проведення глибоких, радикальних економічних перетворень, хочу звернути увагу на таке питання. Чому з метою подальшого запобігання обвальним, а подекуди й необоротним руйнівним процесам в абсолютній більшості галузей промисловості, що перетворюють нашу країну на промисловий цвинтар, не можна реалізувати в економіці певні державні стабілізуючі і регулюючі чинники? Щоб прийдешній економічний ландшафт України створювався не невтримною стихією ринку, не за велінням Світового валютного фонду, а розумом і розумінням нашого народу. Адже, зрештою, тут жити нам і нашим дітям.

ІЛЮЗОРНА мрія або абстрактна ідея про цілковито вільну економіку, позбавлену будь-якого державного втручання, існує лише на папері. Ніде у світі в чистому вигляді її не реалізовано.

Відмінність розвинутих країн — у мірі використання елементів державного регулювання економіки, і тільки.

Нині не можна обмежуватися загальними політичними настановами й закликами. Потрібне системне управління економічним розвитком на базі науково обґрунтованих концепцій реформ, конкретних програм економічних дій як на найближчі роки, так і на тривалу перспективу. Необхідний комплексний підхід до управлінської політики, орієнтованої на людину як найвищу цінність. Від професіоналізму, ініціативності, творчого підходу керівників і організаторів виробництва на всіх рівнях, зрештою, залежить економічний успіх на підприємствах, у галузях народногосподарського комплексу, в економіці в цілому.

Не дивно, що по шляху радикальних перетворень наша економіка просувається неначе ривками. Вона не може поки що скористатися новими можливостями, створюваними ринком, окрім як протягом короткого періоду. Для подолання цих труднощів потрібні інституціональні зміни, зокрема формування системи фінансово-кредитних, юридичних взаємовідносин тощо. Все це не можна просто запозичити у вигляді готових взірців із США чи Західної Європи. Підприємці повинні самі усвідомити своє призначення, а ринкові інститути — навчитися функціонувати.

Поза всяким сумнівом, політично краща є дуже швидка трансформація, оскільки вона породжує інтереси, що запобігають зворотному рухові. Однак очевидні й величезні труднощі на шляху прискорення перетворень.

Політика стосовно суспільства повинна мати системний, збалансований характер. Проблеми економіки, політики, соціальної сфери слід поставити в єдиний ряд, розглядати й вирішувати взаємопов'язано. Слід змінити пріоритети. Економіка повинна превалювати над політикою, а не навпаки. Життєво необхідно відновити діалектичну взаємозалежність економічної політики й соціальної стратегії.

Не можна нині заплющувати очі на те, що економічна політика практично втратила соціальне орієнтування. Триває обвальний процес зубожіння широких верств населення. Катастрофічно посилюється майнове розшарування. Заробітна плата перестала відігравати роль основного джерела прибутків.

За умов, які склалися, суспільна політика просто зобов'язана зробити крен у бік принципу соціальної справедливості. Слід не тільки допомагати людям, що виявилися соціально незахищеними, але й вживати упереджувальних заходів, щоб не допустити дальшого погіршання їхнього становища.

Хочеться висловити надію на те, що вищому політичному керівництву країни все-таки вистачить державної мудрості і здорового глузду для здійснення життєво необхідної корекції курсу реформ без зміни стратегічних орієнтирів.

Заради об'єктивності слід визнати, що вихід з кризової безодні можливий лише за радикального перегляду методів політики реформ. Перспективи розвитку економіки України не можна більше пов'язувати з монетаристською орієнтацією, що веде до стиснення грошової маси, не спроможна забезпечити реальну фінансову стабілізацію і загрожує подальшим падінням виробництва. У найкоротші строки — протягом найближчих півтора-двох років необхідно виправити допущені деформації, зробивши наголос на компетентному господарюванні і керуванні на всіх рівнях.

Ринкові відносини, що розвиваються, необхідно доповнити державним регулюванням і соціальним контролем.

НЕ ТРЕБА боятися розумного державного протекціонізму. Слід пам'ятати одне: через безладдя і цілковиту втрату керованості в державі можна увійти лише в руйнацію.

Яскравою ілюстрацією цього є соціально-економічна ситуація, що склалася в Україні. До ринку, а до цивілізованого й поготів, можна увійти з мінімальними втратами лише організовано.

Нині економіка України переживає глибоку затяжну системну кризу, що загрожує національній безпеці країни. Досягнуто критичної позначки — дальший шлях може вести або до економічної катастрофи, або до поліпшення ситуації.

Головний шлях оздоровлення країни — підвищення обсягів інвестицій. Причому передусім слід стимулювати внутрішні капіталовкладення. Другий напрям — концентрація зусиль на ефективних точках зростання промислового виробництва, які й можуть стати головним рушієм економічного піднесення. Гадаю, що здане до архіву гасло про те, що вугілля є справжнім хлібом промисловості, як ніколи, нині актуальне і злободенне.

Михайло ЧЕЧЕТОВ,
народний депутат України,
заступник голови Комісії
з економічної політики
і управління народним
господарством Верховної
Ради України.

Інструктаж

На полігоні аж кров закипає у жилах

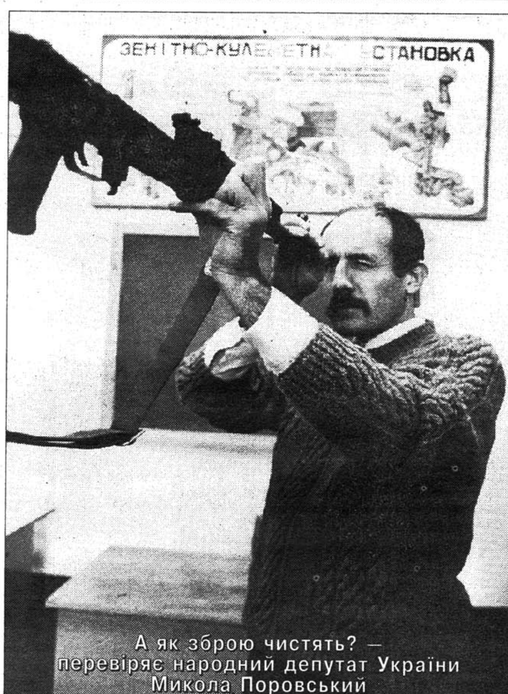
Як живуть і служать українські військовики? Чого їм бракує? Почути відповіді на ці та інші злободенні для держави й армії запитання вирішила Комісія з питань оборони і державної безпеки Верховної Ради України. І почути — безпосередньо у військовій частині, від солдатів та офіцерів.

Щоправда, більшість членів цієї комісії відповіді знає. Бо серед них переважно офіцери й генерали запасу чи у відставці, для яких стан нинішнього війська не новина. Тому запросили до поїздки й членів інших комісій.

І що ж вони побачили й почули в одному з військових з'єднань на Чернігівщині? Наша армія має сучасні бойову техніку і зброю, тренажери й усе інше, на чому можна навчатися опановувати її. Почули й відчули бажання військовиків захищати наше життя і мирну працю, а в разі потреби — незалежність України. А не вистачає багато чого, наприклад, пального, без якого не опануєш бойову машину, коштів для доброякісного харчування солдатів і навіть на передплату газет.

(Закінчення на 10-й стор.)

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

А як зброю чистять? — перевіряє народний депутат України Микола Поровський

Пояснює командир з'єднання, генерал-майор Рауф Нуруллін

Уточнює народний депутат, Генерал-лейтенант Олександр Ігнатенко

У «десятку» точно вцілить народний депутат України, генерал-майор Володимир Мулява

На вогневому рубежі народні депутати України і голова Козелецької райради Валерій Безкровний

Народний депутат України Олександр ІГНАТЕНКО:

«Резерви — на поверхні. Не проходьте мимо!»

ВСЯКЧАС і повсюдно, як тільки мова заходить про припинення економічної кризи, збільшення обсягу національного продукту, збагачення України та її народу, починають висловлювати припущення, шукати причини і винуватців, нанизувати, мов шашлик, «цифри і факти». Значно рідше дають поради і пропозиції, вказують шлях, яким можна вийти зі скрута. Народний депутат України Олександр Ігнатенко, аналізуючи реалії, пропонує лиш окремі конкретні заходи, що незабаром дадуть віддачу і внесуть добавку до державного бюджету.

Менше платників — більші доходи?

— Коли ви звернулися зі своїми пропозиціями до Комісії Верховної Ради з питань фінансів і банківської діяльності, дехто з депутатів назвав їх сумнівними, ірраціональними, суперечними. А в чому вони полягають?

— Пропозиції стосуються політики щодо непрямих податків — відрахувань, зборів від суми реалізації тощо. На мою думку, слід зменшувати кількість платників, але водночас встановлювати жорсткий контроль за здійсненням цих платежів. Доцільно було б організувати збирання необхідних грошових внесків безпосередньо на митному кордоні, а також на виробництві і т.ін. Це значно заощадило б час, кошти, а разом з тим сприяло б поліпшенню контролю з боку держави за виконанням податкового законодавства.

До речі, найменш контрольованою сьогодні є сфера готівкового обігу, тобто роздрібна торгівля. Будь-які відрахування від виручки на руку тільки тіньовому бізнесу і посилюють його конкурентоспроможність порівняно з легальною торгівлею. Якщо хтось приймає рішення про такі відрахування, він, як мені здається, свідомо штовхає легальну торгівлю в тіньовий бізнес.

— Щодо контролю за здійсненням платежів — це зрозуміло. Але ж щодо зменшення кількості платників... Виходить, ми свідомо підемо на зниження надходжень до державного бюджету?

— Чому? Менше платників — краща організація контролю. Адже серед платників податків немало в випадкових, і таких, хто платить незначну суму, а часу на них треба витрачати стільки ж. А для того, щоб, змінюючи кількість платників, були незмінні, а то й вищі доходи держави, потрібно збільшити розміри таких податків. Зрозуміло, з окремих платників. Скажімо, з тих, хто реалізує нафтопродукти. Це буде цілком нормальне явище і відповідатиме досвіду інших країн. Наприклад, мито в Чехії становить близько чотирьохсот доларів за тонну. Краще, скажімо, стягнути податок за бензин чи дизельне паливо або збір на утримання доріг один раз — з виробника (нафтопереробного заводу) чи при перетинанні митного кордону України, аніж поширювати цей податок на всі східці торгівлі і тим самим стимулювати тіньовий ринок.

Цілком логічно встановлювати ставку ввізного мита на світлі нафтопродукти не у відсотках від контрольної ціни, а так, як і на вугілля, — в конкретній сумі на одиницю продукції, щоб не давати можливості змінювати суму податку шляхом зниження митної вартості нафтопродуктів.

Окремо слід зупинитись на відрахуваннях у розмірі 7 відсотків на утримання та будівництво доріг. Постанова про такі стягнення була прийнята ще в лютому 1993 року і грунтувалась на ідеології державної системи забезпечення нафтопродуктами. Сьогодні ця постанова має цілий ряд істотних недоліків і вимагає уточнень, змін, доопрацювання. Кількість платників цього податку надзвичайно велика, а логічно було б брати цей податок один раз у виробника або при перетинанні митного кордону. Наприклад, якщо споживач самостійно імпортує нафтопродукти і використовує їх для власних потреб, то дорожній збір він не сплачує, а якби це був обов'язковий митний платіж, то цього не допустили б.

Сьогодні не береться мито за нафтопродукти, вироблені на українських заводах із давальницької сировини. Це ніби й захищає вітчизняного виробника. Але нерезиденти просто підняли ціни на нафтопродукти, вироблені з їхньої нафти на українських нафтопереробних заводах. Наприклад, у жовтні-листопаді минулого року ціна бензину А-76 з давальницької сировини піднялася до 225-240 доларів за тонну, і таким чином недобране мито у розмірі 15 відсотків спокійно спливло за кордон.

Закон захищає... «тіньовиків»

— Що ж, на вашу думку, потрібно зробити, щоб покласти край таким втратам чи хоча б дещо зменшити їх?

— Повторюю, але вважаю, що брати акциз за нафтопродукти в необхідних для бюджету розмірах треба один раз і тільки там, де це можна проконтролювати: на митному кордоні, на нафтопереробному заводі тощо.

Будь-які відрахування з суми реалізації, залишаючись у кишенях тіньового бізнесу, ведуть до його зміцнення і розширення. Введення 15-відсоткових відрахувань від виручки за бензин, дизпаливо тощо — це додаткові 15 відсотків рентабельності тіньовому бізнесу. Таку практику необхідно якомога швидше припинити, запровадивши відповідні закони.

Ще один із резервів зменшення наших втрат, поповнення бюджету України — це впорядкування законодавства та механізму ввезення до нас коштовних металів і каменів.

— Україна, не маючи розмаїття покладів дорогоцінних металів та каменів, справді вимушена «жити» за рахунок ввізної сировини і готових виробів із них. А в чому полягають недоліки, про які ви кажете?

— При ввезенні в Україну коштовних металів і особливо самоцвітів діє «спеціальний режим», впроваджений декретом Кабміну 1992 року. Прийнявши відповідні закони щодо митниці, Палати пробірного нагляду, унеможлививши працю ювелірів з дорогоцінними металами і каменями, влада в Україні поставила розвиток ювелірного мистецтва на межу банкрутства. Ювелірні заводи «Смарагд» у Києві та «Кристал» у Вінниці, де по півтори тисячі працюючих, позбавлені можливості нормально функціонувати. Через те, що на цих огранувальних підприємствах надзвичайно складна ситуація, люди високої кваліфікації залишають роботу і, щоб не втратити улюблену справу та мати кошти на проживання, змушені виїздити до Росії, Якутії, на Захід... Україна втрачає потенціал, який, по суті, неможливо буде відновити.

— Але ж не тільки ми не маємо достатньої кількості й асортименту такої продукції? Який же вихід із становища знаходять інші країни? Чи можна врахувати їхній досвід нам?

— Справді, у багатьох країнах ситуація схожа на нашу. Наприклад, ні Бельгія, ні Голландія, ні Ізраїль чи якісь інші держави, котрі не мають власної сировини дорогоцінних металів і каменів, не створювали на своїх кордонах «спеціальних режимів», мито у них найнижче у світі. А спеціальний митний контроль, що здійснюється на кордоні України, є злочинним для розвитку ограночного виробництва у нас. Україна не має домовленостей ні з Росією, ні з транснаціональною корпорацією «Де Бірс», але складається таке враження, що законодавство наше створювалося в інтересах не нас самих, а на користь світовим монополістам. Думається: а чи не робиться спеціально так, щоб наші підприємства зупинилися, чи, бува, не оплачена комусь і кимось отака постановка справи?

Посудіть самі. Україна не має своїх ні золота, ні самоцвітів, але митні правила створено з таким розрахунком, щоб ціни на них в Україні були найвищими у світі. Цьому ж слугують і всілякі бюрократичні структури, що живляться за рахунок покупців — громадян нашої держави. Через те, певне, золоті речі в Україні коштують удвічі-утричі дорожче, ніж на Заході (наприклад, один грам золота у нас коштує 29-30 доларів, а в США — 12).

— Значить, громадяни України намагатимуться купувати його не у нас, а десь, вивозитимуть гроші за кордон, щоб придбати там удвічі дешевше? Отже, треба шукати якогось виходу, щоб держава не втрачала на цих операціях? Адже відомо, що за будь-яких умов, навіть найтяжчих, населення прагнутиме мати прикраси, коштовності, бо то — традиція...

— Тяжкі митні стягнення і необхідність опробирування, певне, стимулюватимуть ввезення дорогоцінних металів і каменів нелегальним шляхом. Отож, не маючи своєї сировини, Україна має створити найсприятливіші умови для ввезення всього цього на свою територію. Держава заробить на цьому колосальні кошти, спонукатиме зарубіжні фірми надавати огранувальним підприємствам нашої країни свою сировину на вигідних для нас умовах.

Коли наяву повна... безвідповідальність

— Ви гадаєте, знайдуться такі; хто, забезпечуючи нас, думатиме і дбатиме про нашу вигоду?

— Не тільки нашу — про свою також.

Наприклад, російські підприємства з видобутку алмазів та коштовних каменів готові продавати нам сировину, провадити бартерні операції з користю для обох сторін. Але на шляху реалізації цих ідей стоять спеціальний режим на митному кордоні, наявність різних бюрократичних структур (а світова практика така, що компанія, яка ввозить золото чи коштовне каміння, несе повну відповідальність за вказану пробу, належну якість і відповідність назві — і все!), відсутність чіткої законодавчої бази для роботи ювелірів.

— Ви хочете сказати, що у нас немає належної відповідальності за якість, за пробу, котра вказується на виробах із коштовних металів?

— Принаймні, досить часто у керівництві установами, котрі займаються таким специфічним видом діяльності, як забезпечення коштовними металами і каменями, перебувають необізнані люди. От і виходить, що коли в інших країнах світу визнають п'ять назв коштовних каменів, то у нас їх — кілька десятків. Отож іноді до самоцвітів відносять камені, які в інших країнах такими їх не визнають. Наприклад, в Росії є мінерал хромдіоксид, який називають сибірським смарагдом. Але там його не відносять до категорії коштовних, а в нас він значиться саме як такий. Тобто на нього поширюється статус спеціального режиму. Якщо людина або мале підприємство придбали його в Росії, щоб огранити в Україні, а потім реалізувати готові вироби за кордоном, вони повинні пройти всі бюрократичні «кола пекла», найнесподіваніші випробування, аби спромогтися все це зробити.

Отже, хочу ще раз наголосити: якщо ми хочемо, щоб ефективно запрацювали наші заводи, щоб мистецтво наших ювелірів не зникло цілком і безповоротно, потрібно скасувати спецрежим при ввезенні коштовних металів і самоцвітів, упорядкувати діяльність установ пробірного нагляду або ж поширити її тільки на державні структури в Україні, взагалі вдосконалити законодавство у питаннях, що стосуються коштовностей.

І насамкінець хочу підкреслити: резерви для пошуку додаткових коштів до державного бюджету є, вони лежать буквально на поверхні, треба тільки не проходити мимо, ставитись до їх використання з повною відповідальністю, а не так, як дехто ставиться нині...

Інтерв'ю вів Микола ФЕДОРЕНКО.

На полігоні аж кров закипає у жилах

(Початок на 9-й стор.)

Майже приголомшені були гості словами командира з'єднання генерал-майора Рауфа Нуруллiна: військовики живуть нині передусім за рахунок того, що селяни тримають їх на своїх руках, наче дитину.

Голова Козелецької райради народних депутатів Валерій Безкровний розповів, як одного разу він привіз до з'єднання голів колгоспів, вишикував їх перед строєм командирів і наказав зарахувати роти й батальйони до свого складу. Проте й колгоспи, чи тепер — колективні сільгосппідприємства, не бездонні діжки, самі зазнають економічної скрути. Мали надію, що військовики відшкодовуватимуть їм вартість сільгосппродуктів. Але... З'єднання заборгувало сільським господарствам району понад 100 мільярдів карбованців. Можна було б селянам застрайкувати, і нехай солдати клацають зубами. Не роблять цього селяни і не зроблять. Та чи надовго у них вистачить сили утримувати військових? І військовикам соромно: їмо, а заплатити не можемо, казав командир з'єднання. А ще ж і житло потрібно будувати.

Який же вихід із нинішнього становища, що склалося в нашій армії? Передбачити збільшення асигнувань у бюджеті держави на утримання армії, — підказували офіцери з'єднання. Відома інша думка цивільних людей - - набагато скоротити армію, а ту частину, що залишиться, забезпечити всім необхідним. Але, як застеріг представник Міністерства оборони, за кожного скорочення чисельності армії пропорційно зменшують і асигнування. Генерал знає це з великого власного досвіду. Є надія, що нині це не повториться? Сумнівно.

Член Комісії ВР з питань оборони і державної безпеки генерал-лейтенант Олександр Ігнатенко обстоює пропозицію щодо створення альтернативної служби. Себто, щоб молоді хлопці, які не бажають чи з різних причин не придатні до стройової служби, могли б проходити її у так званих підрозділах забезпечення армії — будували б шляхи, зводили приміщення, працювали в підсобних господарствах. А в бойових підрозділах — лише добре фізично підготовлені, освічені.

Ці та інші гострі питання оборони й державної безпеки порушували депутати під час розмов із солдатами та офіцерами з'єднання.

Багато цікавого побачили й почули народні депутати, подивилися в дещо присмучені очі солдатів і офіцерів, а потім і постріляли з різних видів вогнепальної зброї. На превеликий подив молодих офіцерів, і генерали, і цивільні народні обранці, що давненько тримали зброю в руках, стріляли досить влучно. Ще є порох... «Знаєте, у мене на полігоні аж кров закипіла в жилах», — вигукнув захоплено один з народних депутатів.

Поверталися законотворці до Києва з наказами солдатів і офіцерів: допомогти лише в тому, що конче їм потрібно. Для належної боєздатності армії, для надійного захисту суверенної України.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Пишуть ветерани

Відійшов у історію ювілейний, п'ятдесятий рік Перемоги миролюбних народів над фашизмом. Відзвучали бравурні марші, палкі урочисті промови, численні фестивалі і осяйні салюти на честь фронтовиків-переможців. А пошта і нині чи не щодня приносить до «Голосу України» хвилюючі листи ветеранів, у яких — незгасна пам'ять про війну, про подвиги бойових побратимів, радощі та біль сьогодення.

Особливо почастішали колективні листи-звертання ветеранів до Президента Л.Кучми та інших керівників нашої держави. Це зрозуміло: у ветеранських організаціях відбулися звітно-виборчі збори і конференції, на яких обговорювалося становище в суспільстві, насущні питання життя. Нині йде підготовка до чергового з'їзду ветеранів України. Як свідчать листи, одержані редакцією від Токмацької міської ради ветеранів Запорізької області, ради ветеранів війни Амур-Нижньодніпровського району Дніпропетровська, Новоселицької районної Чернівецької області, Ужгородської районної Закарпатської області та ряду інших ветеранських організацій, людей старшого покоління, які відстояли рідну Україну від фашистського поневолення, після війни підняли її з попелу та руїн, сьогодні особливо непокоїть подальша її доля, шлях, яким має вона йти, щоб вибратися з економічної кризи, забезпечити нашому народові гідне життя.

На жаль, нині наші люди старшого покоління, ветерани війни і праці нерідко найбільш знедолені, ледь животіють. Нещодавно Верховна Рада України внесла зміни і доповнення до Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» і до Закону «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні». Але, як стверджують численні наші дописувачі, державні чиновники виконавчої влади зробили все можливе, аби відібрати у ветеранів більшість пільг, передбачених названими законами. Якщо виконавча влада у центрі і регіонах не вживе рішучих заходів, щоб повсюди ці закони діяли сповна, про які права людини в нашій суверенній державі може тоді йти мова?

Друкуємо сторінку ветеранських дописів.

Відважна фея неба

ЩИРІ слова поздоровлень прозвучали у кіноконцертному залі Українського державного музею історії війни на адресу киянки Марії Іванівни Доліної у зв'язку з днем її народження та 50-річчям вручення їй медалі «Золота Зірка» Героя Радянського Союзу.

Марія була старшою у родині серед десятьох братів та сестер. Її юність пройшла у Запорізькій області. Після навчання у школі захопилася авіаспортом. Літала на планерах, але мріяла про літак. Закінчивши з відзнакою льотну школу, стала льотчиком-інструктором Дніпропетровського аероклубу. До червня сорок першого Маша підготувала 44 авіатори. Й дуже пишалася тим, що всі вони вступили у військові льотні училища. Одним з них був П. Червинський, нині генерал-майор авіації.

У перші дні війни Марія Іванівна добровільно пішла на фронт. На літаку У-2 виконувала спецзавдання, встигнувши налітати 150 годин. Після закінчення військової авіашколи була зарахована до жіночого бомбардувального авіаполку, сформованого Героєм Радянського Союзу Мариною Расковою. За короткий час Доліна оволоділа технікою пілотування літаком «Пе- 2» й у грудні сорок другого одержала призначення до гвардійського бомбардувального авіаполку, з яким і пов'язаний увесь її подальший бойовий шлях.

Він проліг від Сталінграда до Курляндії. Чимало труднощів та злигоднів довелося зазнати мужній дівчині: пікірувати під обстрілом зеніток на військові об'єкти ворога, приймати бій з фашистськими винищувачами, горіти в літаку, приземлятися на підбитій, некерованій машині. 282 бойових вильоти, 45 тисяч скинутих авіабомб, 15 повітряних боїв, три збитих ворожих літаки — такий рахунок бойових справ найкращого в полку екіпажу пікіруючого бомбардувальника.

Один з подвигів Марії Іванівни було поставлено за приклад усьому особовому складові бомбардувальної авіації Червоної Армії. Це сталося у червні 'сорок третього на Кубані. Доліна вела на завдання «дев'ятку». На підльоті до цілі її літак було пошкоджено противником, але вона точно вивела свою групу на ціль і відбомбилася разом з усіма. Під час повернення «дев'ятку» атакували ворожі винищувачі. Вступивши у бій, екіпаж командира групи підбив два літаки противника, але й машина Доліної була підбита вдруге: загорівся лівий, а потім правий мотор. Літак почав падати. Льотчиця здійснює практично неможливе: дотягує свій бомбардувальник до лінії фронту й саджає охоплену полум'ям машину на фюзеляж. Екіпаж устиг залишити літак, який невдовзі вибухнув. Не кожен чоловік-льотчик міг отак холоднокровно діяти у подібній ситуації.

Останній бойовий виліт Доліна здійснила 8 травня 1945 року на бомбардування Курляндського угруповання противника.

Захоплюючись мужністю льотчиць пікіруючих бомбардувальників, французькі пілоти з ескадрильї «Нормандія-Німан» наголошували: «Якби ми могли зібрати квіти усього світу й покласти їх до ваших ніг, то й цим не висловили б свого величезного схиляння перед вами». Це — про М. Доліну, яка здійснила у роки війни свій найголовніший життєвий подвиг.

Володимир ЖУКОВСЬКИЙ.

На фото: М. Доліна.

Рядки з листів до редакції і на адресу Президента та Кабінету міністрів

Ми часто говоримо: «Ніхто не забутий, ніщо не забуте». А самі багато що забуваємо. Якось непомітно минула й пам'ятна дата 50-річчя визволення нашого села Медвин, що на Київщині, від гітлерівських окупантів. Скільки горя принесли вони нам, скільки сліз пролито матерями та дружинами над похоронками, скільки сиріт та інвалідів породила війна!

У перші дні окупації жертвами стали мешканці Медвина єврейського походження. Після тривалих катувань та глумління їх, переважно старих та жінок з маленькими дітками, вивезли в урочище Ярки і розстріляли. Та це не зломило наших людей. Коли наступали визволителі, солдатські вдови і підлітки через болота носили їм снаряди, продовольство. Була велика радість для мешканців села діждатися своїх! І не лише полеглим односельцям, але й нашим визволителям тепер споруджено красивий пам'ятник, до підніжжя якого люди несуть вінки і квіти. А про урочище Ярки, на жаль, уже майже не згадуємо. До цього часу весняні води вимивають тут кістки розстріляних євреїв. Немає ніякого знаку, що тут спочивають наші односельці — жертви фашизму.

Хочу через газету звернутися до всіх, хто пам'ятає чи щось знає про ті трагічні події в Медвині, повідомити нам про це за адресою: 252103, Київ-103, вул. Німанська, 7. Фонд «Пам'ять жертв фашизму в Україні».

І.СТЕПАНЧЕНКО.

* * *

Дніпропетровська обласна рада ветеранів запропонувала Президентові України дорадчий механізм — постійно діючий «круглий стіл» науки і практики на всіх рівнях влади, від села до республіки, який вивів би нашу державу з тяжкої кризи. На жаль, апарат Президента і досі не ознайомив його з цією нашою пропозицією, її просто проігноровано. А на місцях учені, економісти і політики схвально сприймають цю ідею і вже створюють такі «круглі столи».

Г.КОСТРОМІН,
голова Дніпропетровської обласної ради ветеранів.

* * *

Шановний Леоніде Даниловичу!

Звертаємося до Вас не від доброго життя. Ні для кого не таємниця, що і без того вкрай тяжке становище ветеранів війни, праці і Збройних Сил дедалі гіршає. Особливу тривогу викликає гірка доля хворих, самотніх старих, а також тих, хто одержує мінімальну пенсію. Цим людям важко жити взагалі, а в умовах ринкових відносин і неприборканості приватизації їхнє існування — на межі катастрофи.

У нас у Костополі багато ветеранів, інвалідів війни ще й досі чекають квартир, не можуть добитися транспортних засобів, пільгових путівок на лікування, безкоштовного одержання ліків у державних аптеках. В автобусах місцевого сполучення ветеранові можна проїхати безплатно лише у понеділок і п'ятницю, а якщо захворів в інші дні, то за проїзд до лікарні чи аптеки маєш платити десятки тисяч карбованців. На автобусах громадського призначення почепили таблички «Маршрутне таксі». Ліквідовано і магазини з обслуговування ветеранів.

Ми звертаємося до Президента і Кабінету міністрів з вимогою вжити рішучих заходів, щоб закони України про соціальний захист ветеранів війни і праці виконувалися в повному обсязі. А ще вимагаємо провести індексацію трудових вкладів пенсіонерів на рівні реальної інфляції. Ховати ветеранів за рахунок держави і трудових колективів, де вони працювали, терміново розробити державну комплексну програму оздоровлення людей похилого віку.

В.ПОНІЗОВ,
голова Костопільської районної ради ветеранів.

Рівненська область.

Подвиг юного партизана

СЕРЕД документів, які має Едуард Амбросійович Гавловський, є партизанський квиток № 9732, який засвідчує, що він у період Великої Вітчизняної війни був учасником партизанського руху і підпільних організацій України.

Коли Едуард зв'язався з партизанами, йому було лише тринадцять років. Але енергії і кмітливості підліткові не бракувало. Він усіляко допомагав народним месникам: був зв'язковим, приносив розвідувальні дані, зокрема, коли фашисти мали відправляти людей до Німеччини. Партизани нападали на конвой, звільняли земляків від рабства. Фашисти, дізнавшись про юного патріота, намагалися впіймати його, навіть розклеїли його фотографії, але все марно.

Село Раска Бородянського району на Київщині, де народився і виріс Едуард, стало партизанським. І фашистські нелюди помстилися. 11 квітня 1943 року, зігнавши докупи майже 600 мирних жителів, вони розстріляли їх, а село спалили. Вбивцею великомучениці Раски був ортскомендант Бородянки Оскар Валлізер, а його посібником — зрадник Батьківщини Франс Лінкевич, рідний дядько Едуарда. На догоду фашистам цей поліцай повів на страту свою рідну сестру, матір Едуарда — Камілю Целестинівну за те, що син партизан. Разом з нею були закатовані її доньки — дванадцятирічна Софійка і чотирирічна Ніна. Така доля спіткала б і самого Едуарда, але тієї кривавої неділі його не було вдома: добував партизанам відомості в іншому кінці району. Його дядько-виродок пізніше не уникнув заслуженої кари.

Згодом Едуард Гавловський став членом партизанського загону імені Щорса Київського з'єднання партизанських загонів. Він передає народним месникам зброю, раніше зняту зі збитого радянського літака і заховану в лісі, знайдені ним близько 300 мін і снарядів. Ставши підривником, хлопець переробляв головки снарядів і пристосовував їх для мінування шляхів та залізниць. Його мінами було пущено під укіс сім залізничних ешелонів, тричі він особисто підкладав їх під рейки.

Юний партизан боровся з ворогом нарівні з дорослими. І це оцінило командування. Едуарда Гавловського призначають командиром юнацької групи розвідки, яка входила до складу диверсійної групи загону.

У кінці літа 1943 року Київське з'єднання партизанських загонів було перекинуте в район річки Прип'ять для забезпечення переправи радянських військ. А на території Бородянського і Малинського районів залишалася диверсійна група під командуванням Ф. Куряти, уродженця Раски, і в її складі юнацький розвідувальний загін Едуарда Гавловського.

У кінці вересня партизани одержали сигнал, що фашисти вирішили спалити село Мирчу Бородянського району і знищити всіх його жителів за активну допомогу народним месникам. Треба було зірвати намір ворога. У розвідку вирушили Едуард Гавловський, Станіслав Ходаківський і Марія Коваленко. В село вони прийшли на світанку. Через городи пробралися до хати зв'язкового Івана Крицького. Розмовляючи з ним, раптом почули гуркіт машини. Карателі робили об'їзд, планували, як оточити село.

Розвідники, сховавши зброю під одяг, побігли городами до лісу, але неподалік побачили озброєного гітлерівця і залягли. «Руки вгору!» — скомандував Гавловський. І той підняв руки. Як виявилось, полонений добре розумів українську мову. То був добровольць-власівець, як сам зізнався, родом з Мирчі, а прийшов у село рятувати свою сім'ю. Роззброївши його, розвідники почали спостерігати за машиною, яка то зупинялась, то знову рухалась. Коли вона під'їхала ближче до лісу, Едуард залишив біля полоненого своїх товаришів, а сам, згинаючись, побіг до будинків, недалеко від яких зупинилась машина. Фашисти помітили хлопця і дали по ньому кілька автоматних черг. Едуард устиг сховатися за рогом будинку. Побачивши на городі яму, він скочив у неї і почав відстрілюватися. З переднього сидіння машини кулеметник став цілитися в нього. Едуарду пощастило вистрелити першим. Потім зробив ще кілька пострілів. Та раптом поруч вибухнула ворожа граната і осколок вдарив у голову розвідника. Він знепритомнів.

Фашисти вирішили, що партизан убитий, і помчали далі, кидаючи гранати у двори, стріляючи з автоматів у людей, які вибігали з хат.

Прийшовши до тями, Едуард устав і потихеньку пішов до лісу.

Наступного дня розвідники знову завітали до Мирчі. Зайшли в першу від лісу хату. Стара жінка розповіла, що вчора люди бачили, як якийсь хлопець вів бій з фашистами і вбив найголовнішого їхнього командира. Розвідники дізнались, що на машині була група есесівців, які прибули спеціально для знищення села. А коли було вбито їхнього командира — підполковника, карателі вирішили, що в лісі багато партизанів, і втекли.

Так чотирнадцятирічний партизан Едуард Гавловський врятував село Мирчу і понад тисячу його жителів від знищення.

Володимир ОСТАПЧУК.

Макарів
Київської області.

Іван КРАСЮК:

«А що на душі в людини?»

***НАША ЗУСТРІЧ** із заступником начальника управління ДАІ МВС України І. Красюком розпочалася із звичайної, як це і заведено у подібних випадках, розмови: що робиться і що не повинно робитися в нас на шляхах, яких заходів вживає Державтоінспекція і що з того виходить. І раптом Іван Прокопович несподівано перевів розмову на інше.*

— Знаєте що, — сказав він, — сьогодні, виходячи з рішень відомої колегії, яку провів наш міністр Юрій Федорович Кравченко, на цю проблему треба дивитися значно ширше, а саме: щоб зрозуміти, що нині робиться на шляхах, потрібно передусім зрозуміти, що робиться в душах тих, хто стоїть на дорогах. Бо з цього починається все: добре чи по-нехлюйськи ставиться державтоінспектор до своєї роботи, чистими чи нечистими руками робить свою справу і все інше, що за цим стоїть.

— Маєте на увазі побори, про які казав міністр...

— І не тільки. Побори — то річ кримінальна, і цим уся тема вичерпується. Зло значно глибше, адже входячи таким чином у контакти з порушниками правил дорожнього руху і навіть із злочинцями, працівник нашої служби перестає бути представником держави, яку представляє на своєму посту, бо завдає шкоди самій державі. Тобто, починається руйнівний процес всередині такої людини. І часто безповоротний. Отаким несподіваним способом ми втрачаємо свої кадри.

— Наскільки я розумію, розмова — про чистоту, як побутує така фраза, ваших рядів. Але ж при цікавому повороті такої бесіди у народі кажуть, що чужа душа - - пітьма.

— Чому? Дещо можна і просвітити. Міністр під час тієї самої колегії закликав нас ширше відкрити двері перед народом. Справді, якщо ми будемо частіше зустрічатися з людьми, звітуватимемо перед ними, то факти зловживань, порушень не тільки закону, а й норм етики, стануть відомі всьому загалу. Будь-який працівник державтоінспекції — від сержанта до генерала, будучи присутнім на такій відвертій розмові, упевнений, зовсім по-іншому дивитиметься на свою роботу.

— Ну і як, такі звіти уже почалися?

— Почалися повсюдно. Головне тільки, щоб вони, виконавши свою добру роль, не перетворилися на звичні, чергові звіти, як відповідь на рішення колегії, перед керівництвом міністерства. Адже вони передусім потрібні для нас самих. Але цим проблема, ясна річ, не вичерпується. Можна відзвітувати перед населенням, скількох нечистих на руку співробітників покарали, перевели на іншу роботу, звільнили. Але ж треба думати, хто прийде на їхнє місце, хто поповнить наші ряди.

Якщо дивитися формально, то наше завдання передусім, підготувати з нового поповнення висококваліфікованих спеціалістів, справжніх професіоналів. І тут у нас досвід немалий. А щодо того, щоб не помилитися у виборі, набагато складніше. Бо нам доводиться. Людська мораль, духовність закладається, як відомо, у сім'ї і школі. А чим нині живе пересічна сім'я? Турботою, як вижити у цей непростий час, де заробити зайву копійку, що вигідно купити, що продати.

Освітяни можуть зауважити, що, мовляв, у школах вивчають Правила дорожнього руху, і це є складова виховання у юних громадян загальної культури і поведінки. Так, кілька годин виділено на це в навчальній програмі. Але, повторюю, кілька годин. До того ж не завжди ці години використовуються раціонально. А в позакласний час ніхто і не думає поглиблювати знання учнів з безпеки руху. Рідко проводяться цікаві конкурси, вікторини, змагання. Можна на пальцях перелічити школи, де обладнано автомайданчики для практичного навчання дітей поведінці у дорожньому русі. А чи є виправдання тим батькам чи вчителям, які безпечно споглядають, як неповнолітні, намагаючись заробити, метушаться проїзною частиною, миючи машини або продаючи газети, тим самим наражають на небезпеку і себе, і інших. Чи може отакий меркантилізм, однобокий інтерес сім'ї не позначитися на душі дитини? З цим вона часто і йде у великий світ.

— То що, ми приречені?

— Опустити руки — найлегша справа. Нам треба швидко надолужувати там, де прогаяли. Раніше, наприклад, у нас були дуже популярні такі загони, як юні інспектори руху. Вони діяли мало не в кожній школі. Діти у спеціальній формі разом з дорослими інспекторами несли чергування на вулицях, на переходах, особливо біля шкіл, брали участь у зльотах та змаганнях у різних таборах. Крім того, що вони змалечку чудово знали правила дорожнього руху, що само собою явище позитивне, вони несли ці знання і повагу до правил дорожнього руху, до працівника ДАІ у сім'ю, у школу, на вулицю. Ми маємо сотні прикладів, коли з таких дітей виростали прекрасні працівники міліції, які ставали зразком для інших.

І там, де колектив школи з розумінням ставився до цієї справи, завжди досягали позитивних результатів. За 15 років тісного співробітництва працівників ДАІ Фрунзенського району та СШ № 63 Харкова склалася певна система виховної роботи. В школі активно працює не один шкільний загін ЮІР. Діти пропагують правила руху на підприємствах міста, навчають цього дошкільнят підшефного дитсадка, чергують разом з співробітниками ДАІ на перехресті біля школи. Координує роботу загонів шкільний штаб ЮІР, який неодноразово брав участь у Всеукраїнських зльотах ЮІР в чудовому дитячому центрі «Молода гвардія» в Одесі. В школі також створено спеціальний клас за профілем «Інспектор ДАІ», в якому старшокласники вивчають автосправу, навчаються форм та методів роботи справжнього працівника ДАІ щодо гарантування безпеки дорожнього руху. А головне, що за всі ці 15 років з учнями школи не виникло жодної автопригоди через порушення ними правил руху.

Думаю, цей досвід треба поширити у всіх школах і дитячих установах. Як і змагання «Безпечне колесо», що охоплюють юних велосипедистів. Недавно під час засідання Комісії Верховної Ради України з питань паливноенергетичного комплексу, транспорту і зв'язку, яке готувалося з нашою участю та участю керівників Міністерства освіти, ця проблема широко обговорювалася. Керівництво Міносвіти було зобов'язано відродити ці добрі традиції. А ми, зі свого боку, **готові допомогти школам, чим тільки можемо. Чесно кажучи, ми й до цього рішення стукали у двері всіх шкіл, використовували кожну нагоду, щоб зустрітися з дітьми, провести спеціальні уроки, бесіди з правил дорожнього руху, пропаганди нашої професії.**

— Важко з вами не погодитися, Іване Прокоповичу. Бо нині немало фактів, коли молода людина йде до вас служити з уже запрограмованою метою: хапонути більше грошей, зрозуміло, не чесним способом.

— Щоб розв'язати цю проблему, треба зважити на ще одне: соціально захистити працівника міліції. Хіба не кипить душа в автоінспектора, коли повз нього пролітає на розкішній іномарці, по суті, ще підліток, який у житті ще палець об палець не вдарив й ногою на роботу не ступав. За що ж йому такі привілеї? А тут стій, мокни, мерзни на дорозі, а одержуй копійки, на які сім'ю не прогодуєш. Хіба не правда? Але ж є й інший бік медалі. Зупинить такого, інколи навіть п'яного, молодика, той тут же, щоб відкупитися, тиче йому «зелені»...

Не можна на це закривати очі. Чим довше це робитимемо, тим буде гірше. Працівник міліції, зокрема автоінспектор, повинен заробляти так, щоб його зарплата була дорожча за спокусу взяти хабара.

Ми не скидаємо з рахунку і виховну роботу з кадрами, про яку я майже нічого не казав. Але вона дасть добрий ефект тоді, коли ми розв'яжемо ті проблеми, про які була наша розмова раніше.

Інтерв'ю взяв
Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

«Діти Чорнобиля — частина мого життя»

***ВИПОВНИЛОСЯ** п'ять років від початку діяльності Українського молодіжного чорнобильського фонду. За цей час завдяки зусиллям фонду тисячі українських дітей — жертв чорнобильської катастрофи — пройшли курс лікування й оздоровлення в різних куточках планети: на Кубі, в Німеччині, Італії, Ірландії... Про результати роботи фонду наша розмова з його віце-президентом Лілією **ПИЛЬТЯЙ**.*

— Ліліє, скажіть, будь ласка, з чого все починалось?

— Початком діяльності фонду була публікація звернення до урядів і громадських організацій різних країн з проханням надати посильну допомогу в лікуванні тяжкохворих дітей із зони лиха — Народичів, Поліського, Овруча...

Перші відгукнулися кубинці. Тодішній генеральний консул, а нині Посол Республіки Куба в Україні Серхіо Лопес повідомив про готовність Куби прийняти наших дітей на лікування. Вже за тиждень у Києві працювали кубинські лікарі. А невдовзі українські діти, відібрані ними, були вже в Гавані. Літак зустрічав Фідель Кастро, програма одразу ж набула статусу державної. Цю першу делегацію супроводжувала я. У 1991 році оформилися організаційні структури нашого фонду.

Наша акція набула широкого міжнародного розголосу. Річ у тім, що в Гавані тоді було акредитовано 180 журналістів з різних країн. Вони бачили стан дітей, котрих ми привезли, й написали про це.

— З якими країнами ще співробітничаєте?

— З Німеччиною. За п'ять років існування фонду ця країна прийняла більш як 12 тисяч українських і білоруських дітей. У нас є також програма допомоги сім'ям загиблих під час ліквідації чорнобильської катастрофи.

Третя країна, з якою ми співпрацюємо, — Італія. Туди ми направляємо 150 дітей щороку. Нині ми «відкриваємо» для себе ще дві країни — Ірландію та Іспанію. З нами радо співпрацюють. У свою чергу, намагаємося бути солідними діловими партнерами.

— . Нині створено Міжурядову українсько-кубинську Комісію з питань торговельно-економічного та науково- технічного співробітництва. Ви нагромадили певний досвід такого співробітництва. Яку роль може відігравати фонд у його дальшому розвитку?

— Передусім перше українське торговельне представництво на Кубі було відкрите нашим фондом. Цю структуру можна активно використовувати для розвитку співробітництва на міжнародному рівні.

Фонд має трирічний досвід торговельно-економічних зв'язків з Кубою. Ми постачаємо туди шини, запчастини, мийні засоби та іншу продукцію. Ми також налагодили ремонт кубинських автодвигунів. Безплатно. Та й ремонтний завод не внакладі: кожний наш авіарейс доставляє на Кубу 30 дітей заводчан. Отакий немудрий бартер. Взаємовигідний. А Луганський завод лужних акумуляторів щорейсу має можливість доставити на Кубу по 20 чоловік інвалідів-чорнобильців.

Крім того, свого часу Україна переробляла два мільйони тонн кубинського цукру-сирцю. Нині до нас цей цукор не надходить, бо за останні три роки його врожай помітно впав — не вистачає мінеральних добрив і запчастин до сільгосптехніки, які ми можемо виробити достатньо. А українські заводи стоять по 9 місяців на рік, люди залишаються без роботи. Коли ж відновити колишнє співробітництво, Україна і Куба могли б успішно діяти на цукровому ринку СНД.

— Які конкретні результати п'ятирічної діяльності фонду та його перспективи?

— По-перше, ми здобули визнання не тільки на Кубі, а й в Україні.

По-друге, з нашою допомогою пройшли курс лікування і оздоровлення близько 30 тисяч чорнобильських дітей. Лише Куба прийняла 250 лейкозних хворих. А ще — операції на серці, трансплантація нирок тощо. Це — сотні врятованих життів.

Що ж до перспектив, то останнім часом спостерігається помітне потепління в українсько-кубинських відносинах, котрі, щоправда, ніколи не були холодні. Це потепління відкриває нові можливості і для фонду.

Водночас, коли раніше ми відправляли на Кубу кожні 45 днів по 640 хворих дітей, то тепер 130 дітей — раз на два місяці. Причина такого скорочення — в економічних та фінансових негараздах, що їх відчувають і Куба, і фонд. Тут слід врахувати от що: діти це діти. І після їхнього багатоденного проживання виходять з ладу сантехніка, ламаються необхідні у тропіках вентилятори, телевізори (до речі, наші «Електрони»). Фонд уже встановив контакти зі львівськими телевізійниками, але всі господарські проблеми ані ми, ані кубинці розв'язати просто неспроможні. Потрібні будматеріали, постільна білизна, а де їх узяти? Чималі труднощі відчуваємо і з оплатою чартерних авіарейсів до Гавани.

Розмову вела
Лілія КАШПУР.

У номер

● *Чернівці*

Загрожує новий зсув

Торік у результаті сильного зсуву постраждав житловий масив Чернівців, розташований на крутому пагорбі. Деякі споруди, в тому числі й десятки людських помешкань, було повністю зруйновано, багатьом завдано серйозних пошкоджень.

Міські власті оголосили цю зону ризикованою для подальшого проживання чернівчан і функціонування промислових підприємств та об'єктів побутового призначення. Людей звідти довелося переселити, будівлі демонтувати.

На небезпечному пагорбі почалися широкомасштабні протизсувні роботи, на які витрачено близько півтора мільярда карбованців, що виділив Кабінет міністрів України.

Однак цього недостатньо, тому роботи ведуться повільно, зсув знову почав прогресувати й загрожувати прилеглим мікрорайонам. З огляду на це міськвиконком розпорядився знести й решту будівель, що залишилися в цій зоні.

● *Чернігів*

Крига скресла

На прес-конференції регіонального відділення Фонду державного майна України відзначено, що нарешті на Чернігівщині скресла приватизаційна крига: темпи роздержавлення у шість разів перевищили середньорічні 1992-1994 років. Торік в області приватизовано 295 об'єктів, створено 74 відкритих акціонерних товариства. На жаль, процесам роздержавлення і сьогодні заважає саботаж окремих керівників Рад, службовців. Як антиприклад називався Ніжин, де загальмовано малу приватизацію.

● *Хмельницький*

Весна спитає з кожного

У Хмельницькому відбулася розширена нарада працівників агропромислового комплексу області за участю представників Верховної Ради України, Кабінету міністрів. Відзначаючи певні здобутки, зокрема, Красилівського, Городоцького, Ярмолинецького районів, промовці розглядали господарські проблеми під кутом зору пошуку власних резервів. В однаково кризових умовах працюють аграрники Красилівського і Чемеровецького районів. Однак в останніх значно нижчі показники у тваринництві, інших галузях.

● *Крим*

Прощавайте, рідні стіни!

Неповних 30 років проіснувало Сімферопольське військове училище. Створене 1 червня 1967 року як військово-політичне будівельне училище, воно в 1994 році стало військово-будівельним факультетом при Кримському інституті правоохоронного та курортного будівництва. І ось тут відбувся 26, останній випуск.

Окрім лейтенантських погонів, випускники отримали кваліфікацію інженера по будівництву та експлуатації будинків і споруд або інженера по ремонту та експлуатації будівельних машин.

Курсанти першого—третього курсів, а їх близько 400, переїхали до Харкова, щоб навчатися на військово- будівельному факультеті при Технічному університеті будівництва та архітектури.

Апокрифи за Лесею

Митці часто не лише прислухаються до класиків, а й прагнуть самі щось їм висловити, по-своєму трактуючи їхні твори. Нове художнє прочитання драматичної поеми Лесі Українки «На полі крові» та драматичного етюду «Йоганна, жінка Хусова» під загальною назвою «Апокрифи» представив львів'янам колектив молодіжного театру імені Леся Курбаса. А здійснити постановку допомогла фірма «Браво».

На фото Володимира Песляка (Укрінформ): *Сабіна — Оксана Цимбал, Хус — Олег Цьона.*

Фестивалі

ДИТЯЧИЙ ЗА ВІКОМ, ДОРОСЛИЙ ЗА ВИМОГАМИ

СТАРТУВАВ III Міжнародний фестиваль української дитячої естрадної пісні «Веселад-96». Розповідає голова оргкомітету, заслужений діяч мистецтв України, композитор Олександр ЖИЛИНСЬКИЙ:

— Щорічний фестиваль «Веселад» було засновано Головним управлінням культури Київської держадміністрації, освітньо-культурним центром «Велем», Державною телерадіомовною компанією України та Міносвіти України.

Хотів би зазначити, що ця імпреза дитяча лише за віком учасників, адже вимоги — як до дорослих професіоналів. Тож недивно, що сьогодні ми чуємо по радіо й телебаченню імена «веселадівців»: Ані Лорак, Ельзара Баталова, Женя Москаленко, Марія Шиленко, Юлія Попова, Микола Новіков. Цей перелік можна продовжувати.

Хоча основні фінальні заходи відбудуться в липні під час круїзу на теплоході, можна сказати, що фестиваль триває весь рік. Оргкомітет прослуховує і відбирає надіслані фонограми. Нагадаю, що учасниками фестивалю можуть бути діти до 16 років. Вони мають підготувати дві естрадні пісні, одна з яких обов'язково українською мовою. Закінчиться фестиваль гала-концертом у київському Палаці «Україна».

Хотів би згадати і тих, хто сприяє у підготовці «Веселаду». Це — міністерства: культури та мистецтва, у справах національностей, міграції та культів, закордонних справ, Головне управління МВС України в місті Києві, товариство «Україна», віце-президент "Дженерал-Моторс-Україна" Руслан Савлохов.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Дозвілля

Засідають в ополонці

Маяк, моржі, Журавлине. Ці слова викликають насамперед романтичні асоціації, картини далеких північних широт. А їх можна часто почути з вуст мешканців села Верхньої Сироватки Сумського району. "Маяк" — то назва місцевого клубу, Журавлине — озеро, на якому збираються ентузіасти екзотичного дозвілля.

Щотижня «засідає» в ополонці клуб «моржів», що його очолює керівник господарства, депутат Сумської облради Володимир Соседський. Разом з ним крижані ванни регулярно приймає майже два десятки сільських трудівників. Недарма кажуть: у здоровому тілі — здоровий дух. Принаймні «Маяк» нині — одне з кращих господарств області.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Сумська область.

НА ЛИЖНІ — ГЕНЕРАЛИ

Давно не пам'ятає Пуща-Водиця стільки лижників у генеральських погонах. За пропозицією міністра оборони України Валерія Шмарова, минулої суботи керівний склад військового відомства вийшов на п'ятикілометровий лижний крос. На лижні — генерали Михайло Лопатін, Григорій Дячук, Микола Гончаренко, Валерій Венчер, Григорій Темко... Міністр оборони Валерій Шмаров прибув із своїми лижами. «Хоча я не лижник, а плавець, — зауважив Валерій Миколайович, — але завжди намагаюся скористатися сніжною зимою і вийти на лижню». Зазначимо, що результат міністра — 28 хвилин 6 секунд відповідає оцінці «відмінно».

На знімку: на дистанції В.Шмаров і полковник Л.Литвиненко.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Арбітражний суд м. Києва порушив справу № 14/5 за заявою Акціонерної Інвестиційно-Фінансової Компанії "Укрпривівест" про визнання банкрутом Акціонерного банку "ЛІГА" (252025 м. Київ, вул. Велика Житомирська, 6/11, МФО 321529).

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування цього оголошення за адресою: 252030, м. Київ, вулиця Б. Хмельницького, 44-В.

Спорт

Сергій Шматоваленко з головним призом.

Фото Ігоря УТКІНА (ІТАР-ТАРС).

З ПЕРШОЇ СПРОБИ

футболісти київського «Динамо» виграли турнір Кубка чемпіонів Співдружності!

«Динамо» (Україна, Київ) — «Спартак—Аланія» (Росія—Москва). **1:0 (0:0). Фінальний матч.**

1:0 Шевченко, 83.

«Динамо»: Ковтун, Ващук (Лужний, 46), Беженар, Головко, Шматоваленко, Михайленко, Похлебаєв (Мізін, 90), Шкапенко, Косовський (Костюк, 79), Русак (Скаченко, 87), Шевченко.

«Спартак—Аланія»: Хапов, Ревішвілі, Тимофеєв, Пагаєв, Корнієнко (Джиоєв, 67), Тетрадзе, Тедеєв, Яновський, Касимов, Каницщев, Кавелашвілі.

Попереджено Корнієнка, Тедеєва.

Судді Жук (Білорусь), Чопей (Молдова), Казарян (Вірменія).

3 лютого. Москва. Манеж ЦСКА. 3700 глядачів.

Організатори назвали найкращих гравців за амплуа: воротар Раймонд Лайзан («Сконто», Латвія); захисник Сергій Шматоваленко («Динамо», Україна); півзахисник Бахва Тедеєв («Спартак—Аланія», Росія); нападаючий Віктор Леоненко («Динамо», Україна). Найкращим бомбардиром став Володимир Маковський («Динамо», Білорусь) — 6 м'ячів, а гравцем змагання — Омарі Тетрадзе («Спартак—Аланія»). Киянин Андрій Шевченко став володарем спеціального призу Товариства друзів Іспанії за гол, забитий у фінальному поєдинку.

Головний приз (42 тисячі доларів США), як повідомив президент ФК «Динамо» (Київ) Григорій Суркіс, на зборах команди вирішено передати сім'ям воїнів, загиблих у Чечні.

***

Жодного м'яча протягом турніру аж до 83-ої хвилини вирішальної зустрічі не пропустили чемпіони Росії. Але влучний удар прекрасного українського форварда Андрія Шевченка «розмочив» ворота владикавказців, звівши нанівець надію спартаківців на перемогу.

(Закінчення на 16-й стор.).

РЕАЛИЗУЕТ СО СКЛАДА В ХАРЬКОВЕ

тел/факс /0572/ 432-827
тел/0572/ 381-655, 476-894

АВТОИНВЕСТСТРОЙ

УАЗ 31512, 31514/ЛЮКС, 3741/ ПРОМТОВАР., 3909/ ФЕРМЕР, 3303, 330318/ТЕНТ, 3962/САНИТАРНЫЙ, 2206/МИКРОАВТОБУС

ВАЗ 21043, 21053, 2106, 21061, 2107, 21083, 21093, 21099, 21213 "ТАЙГА"

ГАЗ 3102/ЛЮКС, 31022/УНИВЕР, 31023/САНИТАРНЫЙ, 31029-51,31029

АЗЛК 2141, 23352 /ПИКАП

ИЖ 2715/ГРУЗОВОЙ, 27151/ПИКАП, 27156/ГРУЗОПАССАЖИР., 21251/КОМБИ, М-412 ИЭ

ЗАЗ 1102 "ТАВРИЯ", 1105/5 ДВЕРЕЙ

ГАЗ 33021/ГАЗЕЛЬ, 3309/ГР.ТУРБОДИЗЕЛЬ, 4301/ГР.ДИЗЕЛЬ, 4509/САМОСВАЛ, ДИЗЕЛЬ

RAF 22038 /ПАССАЖИРСКИЙ, 22038-02 /ЛЮКС, 2915-02 /СКОРАЯ ПОМОЩЬ, 2914-01 /РЕАНИМАЦИЯ

3311 /ГРУЗОПАССАЖИРСКИЙ, 33111 /ГРУЗОВОЙ, 2920 /ИЗОТЕРМИЧЕСКИЙ, 2925 /МИЛИЦИЯ/ПОЖАРНЫЙ

ЗА БЕЗНАЛИЧНЫЕ КАРБОВАНЦЫ

НОВЫЕ АВТОМОБИЛИ

ПО ВОПРОСАМ БАРТЕРА ОБРАЩАТЬСЯ ПО ТЕЛЕФОНУ: /0572/14-00-14

ПРОМКОМПЛЕКТ предлагает

ПОЛНЫЙ АССОРТИМЕНТ САНТЕХНИЧЕСКОГО ОБОРУДОВАНИЯ

Более 300 наименований продукции

- ЧУГУННАЯ ФАСОНИНА
- ГАЗОСВАРОЧНОЕ ОБОРУДОВАНИЕ
- СЧЕТЧИКИ
- ТРУБОПРОВОДНАЯ АРМАТУРА
- САНТЕХНИКА И ОБОРУДОВАНИЕ

ОПТОМ ул. М.Вовчок, 14

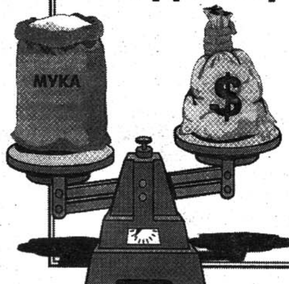
В РОЗНИЦУ ул. Пост-Волынская, 5

(044) 432-76-82
(044) 452-10-48

РИА "Эларт" ЛТД

Брокеры Украинской аграрной биржи предоставляют высококвалифицированные услуги в сфере

ПРОДАВЕЦ — ПОКУПАТЕЛЬ

- конфеденциальность
- профессионализм
- юридические гарантии

Дополнительная информация по телефону
(044) 228-45-86
(044) 228-37-51
(044) 228-30-17
факс (044) 228-01-52

Поршневая группа
(гильза, поршень, палец, кольца, вкладыши, прокладки)

ДЛЯ АВТОМОБИЛЕЙ...
КамАЗ, МАЗ, КрАЗ, ГАЗ-53, ЗИЛ-130, ИКАРУС, УАЗ, ГАЗ-24, Москвич-412, ВАЗ, ЗАЗ, ГАЗ-21

...И СЕЛЬХОЗТЕХНИКИ
Т-150, МТЗ-80, -82, ДТ-75, «Дон», «Нива», «Колос», для двигателей: Д-240, СМД-14, -18, -20, -22, -31, -60

ЗАПЧАСТИ для ГАЗ-53: коленвал, диск сцепления ведомый, корзина сцепления, распредвал.

ЗАПЧАСТИ для КамАЗа: выжимной подшипник.

Плунжерные пары, распылители, форсунки **для МАЗ, СуперМАЗ, КамАЗ, КрАЗ, Т-150.**

Оформление и отгрузка за 10 минут! КМП «ЭВО», Киев, ул. Улитина, 43 (Святошино)

Тел. (044) 452-1215, 450-9195 (с 9.00 до 17.00)

АО «ГИДРОТЕХНИКА»
реализует со склада в Киеве и на заказ
ГЛУБИННЫЕ НАСОСЫ
ЭЦВ 4, 5, 6, 8, 10, 12 дюймов, спецпровод ВПП и станции управления, а также бытовые.
Производит бурение скважин под ключ.

Тел.: (044) 488-42-63, 442-09-91, (484-55-83 с 7.00 до 22.00), Житомир (0412) 25-91-03, 37-46-88, Ульяновка (05259) 2-12-92, Львов (0322) 22-26-68, Днепропетровск (0562) 73-01-87, 41-72-36, Черкассы (0472) 63-30-86, Виньковцы (03846) 2-20-03, Тернополь (03522) 1-19-53.

ВЫСОКОЕ КАЧЕСТВО, НИЗКИЕ ЦЕНЫ.

Предприятие «МеКТОН»
изготавливает и реализует
- комплектные автозаправочные блок-пункты 8, 10, 15 м куб;
- бочки металлические 200 литров.

Телефон в Чернигове: (04622) 2-50-84, факс 2-21-68.

Фірма запрошує на конкурсній основі молодих людей у віці 20-30 років регіональними агентами по продажу сучасних будівельних матеріалів

Бажано мати досвід роботи в комерційних структурах, базову будівельну освіту, наявність автомобіля та посвідчення водія.

Співбесіда.
Резюме та фотокартку направляти за адресою: 252135, м. Київ, вул. Павлівська,29

СК&Ф

ПРИОБРЕТАЕМ

САХАР, МУКУ 1 и в/с

по встречным поставкам дизельное топливо, бензин АИ-76, а/м МАЗ трактора МТЗ

Тел./факс в Минске (0172) 10-11-18, 32-77-81

ВАТ «Рембудзв'язок» повідомляє, що перші загальні збори акціонерів відбудуться 21 березня 1996 року в 14.00 за адресою: м. Київ, вул. Радистів, 40.

Ойл - холдинг
предлагает:
Трансформаторные
Индустриальные
Компрессорные
Моторные

ТЕХНИЧЕСКИЕ МАСЛА
(в цистернах и фасованные)

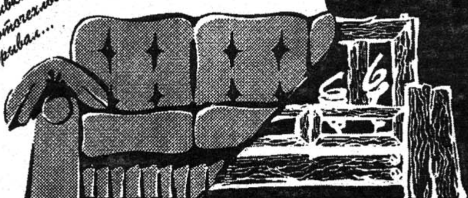
Возможна доставка по СНГ
Тел.: (095) 285-9344,
Т/факс: (095) 285-3723

Заключаем договора на 1996г.

Мост СОВМЕСТНОЕ УКРАИНСКО АМЕРИКАНСКОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ

ПРЕДСТАВЛЯЕТ КОЛЛЕКЦИЮ ОББИВОЧНЫХ ТКАНЕЙ НА СИНТЕТИЧЕСКОЙ И ТЕКСТИЛЬНОЙ ОСНОВЕ, А ТАКЖЕ ДВУСПАЛЬНЫЕ КРОВАТИ

- Более 550 расцветок
- Широкий спектр применения
- Реализация со склада в Киеве
- Дилерам предоставляется скидка

РИА "Эларт" ЛТД

Украина,г.Киев, Оболонский просп., 26. Тел.: (044) 295-3140; 414-0955

Реклама в газеті «Голос України»
Телефон 441-89-34.
Факс 449-85-62.

Официальное представительство
СУКРЕМЛЬСКОГО ЧУГУНОЛИТЕЙНОГО ЗАВОДА
Кронтиф-Киев
Реализует
Трубы чугунные канализационные
ЧК-50,ЧК-100,ЧК-150
диаметром 50, 100, 150 мм
И ФАСОННЫЕ ЧАСТИ К НИМ
Тел. в Киеве (044) 452-27-97, 452-28-29
В Херсоне (0552) 53-13-33

Легенди і дійсність

А слава віддала її смерті

115 років тому Марія Башкирцева написала свою найкращу картину «У студії Жюльєна»

Живописні полотна цієї художниці зберігаються в кращих музеях та картинних галереях Європи. Та, слава Богу, найталановитіший твір Марії Башкирцевої є власністю Дніпропетровського художнього музею. Коли юна авторка виставила свою роботу «У студії Жюльєна» на художньому салоні Парижа 1881 року, преса була захоплена нею. Це своєрідний автопортрет, змальований не лише на тлі середовища, в якому хотіла жити художниця, а й сучасної їй мистецької епохи.

У центрі — постать самої авторки. «В свої 23 роки вона здавалася значно молодшою: невисока на зріст, з гармонійними пропорціями, обличчя кругле, бездоганної правильності, золотаве волосся, темні очі, що світилися думкою, палали бажанням усе бачити, все знати, вуста виражали водночас твердість, доброту і мрійливість... Усе в цій чарівній дівчині випромінювало розум». Це — відгук сучасника Марії Башкирцевої, французького новеліста й драматурга Франсуа Коппе.

За своє занадто коротке життя юна полтавчанка здобула якщо не прихильність, то увагу найвидатніших митців Франції кінця XIX століття: Гі де Мопассана, Е.Делакруа, К.Моне, О.Ренуара, Е.Гонкура, Е.Золя...

* * *

Життя Марії Башкирцевої було схоже на спалах комети. Народилася II листопада 1860 року в селі Гайворонцях на Полтавщині в аристократичній сім'ї. З десяти років жила у Франції. У 1877—81 роках навчалася живопису в студії Р.Жюльєна в Парижі. Учасниця багатьох виставок. 1887 року вперше вийшли її «Щоденники» (французькою мовою), розпочаті в дитячому віці. Невиліковна хвороба стала причиною ранньої смерті художниці (19 жовтня 1884 року).

* * *

«Залишитися на землі чого б це не коштувало!» — цим рядком можна передати сенс життя Марії Башкирцевої. Її європейські відомі «Щоденники» — це не егоїстична спроба відтворити день за днем біологічне тривання людини, а пристрастний монолог любові до життя. «Мені 13 років; якщо я буду бездіяльною, що з мене вийде? Кров моя кипить, я бліду, я не можу спокійно сидіти, сльози тиснуть мені на горло, я пробую стриматися, але від того почуваю себе ще щасливішою... Я відібрала ноти, які повезу з собою, декілька книг: енциклопедію, том Платона, Данте, Аріосто, Шекспіра, романи Коллінза, Діккенса...»

Вона блискуче знала кілька європейських мов, співала, пробувала себе в скульптурі. Та найвище виявила свій талант у живопису та літературі. «Я передбачала це: Бог не міг дати мені — без особливого, несправедливого ставлення до мене — все необхідне для мого життя і тому пошле мені смерть».

* * *

Марії Башкирцевій присвятив свої рядки Євген Маланюк, пророкуючи їй безсмертя, незважаючи на те, що «Вогненним святом духа завирує і вибухне XX вік!» Сучасний письменник Михайло Слабошпицький присвятив художниці роман-есе. Малярські твори Марії Башкирцевої досліджують мистецтвознавці. Валентина Рубан справедливо наголошує на тому, що нам не треба сьогодні творити нові легенди — ореол чи німб над образом талановитої полтавчанки. Особливо ж про те, що Марія Башкирцева є українською художницею, як подають сучасні мистецтвознавчі довідники та словники.

Марія Башкирцева — дитина свого часу, аристократка, інтелектуалка, скоріш за все монархістка за поглядами. Її життя розпочалося на українській землі, і цього досить, щоб кращі твори цієї французької художниці вважати надбанням і нашої духовної культури.

Олег МАРТУСЬ.

Спорт

З ПЕРШОЇ СПРОБИ

(Початок на 13-й стор.).

Гадаю, і неозброєним оком було видно, для кого готувалося це свято в армійському манежі, куди прибув президент Російської Федерації Борис Єльцин. А головний тренер «Спартака-Аланії» Валерій Газзаєв зачитав листа, в якому його команда просила Бориса Миколайовича балотуватися на президентських виборах.

Можливо, я чогось не розумію, але яке відношення до російських виборів має міжнародний футбольний турнір? До речі, ФІФА та УЄФА категорично забороняють використовувати футбол з політичною метою. До чого в цій «пишній» акції київське «Динамо», арбітри з Білорусі, Молдови та Вірменії? Це ж — суто російський клопіт. Дивно...

Зрозуміло, очікувалося, що «Спартак-Аланія» плановану перемогою довершить це дійство, поклавши на лопатки шляхетних і гордих киян. Але, як кажуть, не судилося. Нанівець оті намагання звела чудова комбінація, що вибуховою хвилею змела російську команду. Її розпочав Олег Лужний (майже з центру поля пробив штрафний), а завершила юна динамівська «зірка».

Трибуни, як не дивно, виявляли явну симпатію футболістам «Динамо». І знаєте, московські уболівальники — тонкі шанувальники гри — мали рацію. Утім, давайте пригадаємо, як усе відбувалося...

Перший тайм був гострим і напруженим. Але український клуб усе ж мав територіальну перевагу, бо м'ячем більше володів і воротам Заура Хапова частіше загрожував. Кияни могли відкрити рахунок на 11-й хвилині, коли один із захисників спартаківців у своєму штрафному майданчику, висловлюючись борцівською термінологією, кинув через стегно Шевченка. Вадим Жук не зреагував на це порушення. До речі, як згодом і на подібну акцію проти Косовського. Ще хвилин через шість Хапов якимось дивом відбиває м'яча після гострої атаки українців. Нарешті, Шевченко з Похлєбаєвим не скористалися чудовими нагодами, вирвавшись на простір.

Лише на 34-й хвилині Кавелашвілі небезпечно пробив по динамівських воротах під гострим кутом. Після цього до перерви ініціативою володіли кияни.

Після відпочинку владикавказці, зрозуміло, прагнули змінити хід зустрічі, нав'язати суперникові свою волю. Справді, виникло кілька небезпечних моментів біля воріт Ковтуна. У центрі подій були вправні майстри Канищев, Тедеєв, Тетрадзе. Але кияни дуже чітко оборонялися і самі дуже гостро контратакували. А що сталося на 83-й хвилині, ви вже знаєте.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

***

Кубок Африки. Фінальний матч. ПАР — Туніс — 2:0.

***

Хокей. Чемпіонат МХЛ. «Трактор» (Челябінськ) — «Сокіл» (Київ) — 2:2.

Про «Книгу рекордів Гіннесса»

Ідея видання подібної книги виникла в управляючого пивоварної компанії «Гіннесс» Хью Бівера, котрий після невдалого полювання поставив собі питання, яка птаха швидше літає. Довідника, який допоміг би з'ясувати це, не знайшлося. Тоді він звернувся до власників лондонського інформаційного агентства братів Норріса та Росса Макхуертерів з пропозицією створити такий довідник. Для майбутньої книги заснували у Лондоні видавництво, і почалася робота над першим виданням. Сигнальний примірник його був віддрукований 27 серпня 1955 року, а вже до Різдвяних свят «Книга рекордів Гіннесса» очолила список бестселерів і більше не покидала його.

З моменту першого видання «Книга рекордів Гіннесса» вийшла 264 рази на 37 мовах світу.

А у листопаді 1974 року вона виборола власне місце на своїх сторінках, як найпопулярніша в історії видавничих справ книга, що охороняється авторським правом. Її тираж досяг тоді 23,9 млн.примірників, а до 1990 року у світі було продано понад 65 млн.примірників «Книги рекордів Гіннесса», або 182 купки, кожна з яких була висотою з Еверест.

Гадаємо, вам цікаво буде дізнатися:

- *Найбільші снігопади: 31 102 мм снігу випало за рік з 19 лютого 1971 року до 18 лютого 1972 року в Парадайсі, гора Рейнір, штат Вашингтон, США. Рекордний снігопад (4800 мм) випав 13—19 вересня 1959 року на лижному стадіоні на горі Шаста, штат Каліфорнія, США. За добу рекордна кількість снігу (1930 мм) випала 14— 15 квітня 1921 року в Сілвер-Лейке, штат Колорадо, США. Найглибший замет на рівнині (1146 см) зафіксовано в Тамараку у березні 1911 року, штат Каліфорнія, США.*

* * *

- *Найдовша дорога — Панамериканське шосе, яке починається на північному заході Аляски, доходить до Чилі, далі направляється до Буенос-Айреса (Аргентина) і завершується в Бразилії.*

* * *

- *Найдовша пряма колія — це частина трансавстралійської залізниці «Коммонуелт», яка простяглася через рівнину Налларбор в Південній Австралії. На ділянці в 478 кілометрів вона абсолютно пряма, але не скрізь проходить на одному рівні.*

* * *

- *Французи — найзавзятіші любителі сиру в світі. Щороку середній француз з'їдає 19,8 кілограма цього продукту. Йому є з чого вибирати — адже Франція виробляє 240 із 450 запатентованих у світі сортів сиру.*

* * *

- *Наймолодшою мільйонеркою вважається шестирічна Джеккі Куган, яка заробила мільйон доларів, знявшись разом з Чарлі Чапліним у фільмі «Малюк» у 1920 році.*

Радять народні цілителі

Лікує диво-часник

Не завжди є змога придбати потрібні ліки, але їх часто можна замінити продуктом, який є в кожної господині. Це — чудо-часник. Тож майте на увазі, що часник можна застосовувати в багатьох випадках.

При коклюшах у дітей. 5 зубчиків часнику середньої величини, порізаних на дрібні шматочки або потовчених, добре прокип'ятити в склянці непастеризованого молока і давати пити дітям по декілька разів на день.

При кашлі. Порізати на дрібні шматочки і прокип'ятити десять цибулин і одну головку часнику в непастеризованому молоці, доки цибуля і часник не стануть м'якими. Додати трохи соку м'яти й меду. Вживати по одній столовій ложці щогодини протягом дня.

При атеросклерозі. Свіжий часник вживають по два-три зубки щоденно.

При зубних болях. Зап'ястя руки з внутрішньої сторони натирають часником. Потім дрібно накришений часник прив'язують до пульсу, дуже туго бинтуючи руку, щоб часник щільно прилягав до зап'ястя. Але перед накладанням часнику зап'ястя руки обов'язково закрийте полотниною — часник може обпекти шкіру. Слід пам'ятати, що коли зубний біль турбує справа, то часник треба прив'язувати до пульсу лівої руки і навпаки.

РЕЦЕПТ ВІД ЗАДУХИ

Ліки, приготовлені за цим рецептом, часто виліковують навіть тих, хто не може пройти й 50 кроків, щоб не перепочити. Для його приготування потрібно: один літр меду, десять добре вижатих лимонів, десять головок (а не долью!) часнику почистити і перекрутити на м'ясорубці. Все разом змішати і залишити на тиждень в щільно закритій банці. Вживати по чотири чайних ложечки щодня. Саме по чотири ложечки, повільно, смакуючи одна за другою, а не ковтати відразу усі. Намагайтеся не пропускати дні. Цієї кількості повинно вистачити на два місяці.

Перлини з дитячих вуст

БУДУ МАМОЮ!

Маленька Олеся грається з лялькою, пеленає, годує її, примовляє ласкаві слова. Балакуча сусідка запитує, як звуть дівчинку, ким вона буде, коли виросте.

— Ким буду? Мамою... — замріяно відповіла Олеся.

ОБРАЗИВСЯ

Якось Володя завітав до тата на роботу. Зустрічаючи хлопчика, співробітники розпитували, як його звуть, скільки йому років... Він кілька разів чемно відповів, а потім ображено відвернувся.

— Чому ти не відповідаєш, синку? — здивувався тато.

— А скільки разів можна запитувати про одне й те саме? — образився хлопчик на дорослих.

Увага! Оголошується конкурс на кращий і влучніший підпис до знімка. Листи надсилайте не пізніше, ніж через тиждень після виходу цього номера. Найвлучніші підписи і прізвища їх авторів будуть надруковані в «Голосі України».

Фото Валерія ІНЮТІНА.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ **За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.**
♦ **Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.**
♦ **За точність викладених фактів відповідальність несе автор.**

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 332125.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0312023.